

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#YEREL
KALKINMA
HAMLESİ

SoGreen

Sosyal Kapsayıcı
Yeşil Geçiş Projesi

YEŞİL VE KAPSAYICI KALKINMA HIZLANDIRMA HİBE DESTEĞİ PROGRAMI

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	2
PROGRAMIN KÜNYESİ	3
KISALTMALAR	4
TANIMLAR	5
1. YEŞİL VE KAPSAYICI KALKINMA HİBE DESTEĞİ PROGRAMI	8
1.1. Giriş	8
1.2. Desteğin Tanımı ve Yasal Dayanak	9
1.3. Programın Amaçları ve Öncelikleri	11
1.4. Dicle Kalkınma Ajansı Tarafından Sağlanacak Mali Kaynak	12
1.5. Programın Mantıksal Çerçevesi	13
2. BU TEKLİF ÇAĞRISINA İLİŞKİN KURALLAR	14
2.1. Uygunluk Kriterleri	14
2.2. Başvuru Şekli ve Yapılacak İşlemler	23
Başvuru Sırasında Sunulması Gereken Destekleyici Belgeler:	24
2.3. Başvuruların Değerlendirilmesi ve Seçilmesi	26
DEĞERLENDİRME TABLOSU*	30
2.4. Değerlendirme Sonucunun Bildirilmesi	32
2.5. Sözleşme İmzalanması ve Uygulama Koşulları	32
3. EKLER	35

PROGRAMIN KÜNYESİ

PROGRAMIN KÜNYESİ	
PROGRAMIN ADI	Yeşil ve Kapsayıcı Kalkınma Hibe Desteği Programı – Hızlandırma Desteği (DIKA-SGA)
PROGRAMIN GENEL AMACI	TRC3 Bölgesi’nde faaliyet gösteren mikro/küçük işletmeler, kooperatifler ve üretici birliklerinin yeşil dönüşüme konu faaliyetlerinin Türkiye Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (SoGreen) Projesi önceliklerine katkı sağlayacak şekilde desteklenmesi.
PROGRAMIN ÖZELAMACI	Sosyal kapsayıcılığı güçlü, kaynakları verimli kullanan ve dirençli bir bölgesel ekonomi oluşturulması amacı ile TRC3 Bölgesi’nde faaliyet gösteren mikro/küçük işletmeler, kooperatifler ve üretici birliklerinin yeşil dönüşüm yatırımlarının desteklenmesi; kadınlar, gençler ve diğer kırılgan grupların ekonomik hayata katılımının artırılması, çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda yeşil üretim süreçlerinin ve iş modellerinin yaygınlaştırılması
PROGRAMIN ÖNCELİKLERİ	Bu Programın önceliği, AB 2020 Yeşil Taksonomi Tüzüğü’nün aşağıda belirtilen altı çevresel hedefinden en az biriyle uyumlu olan güçlü bir çevresel ve sosyal odak noktasına sahip faaliyetlerin desteklenmesidir: - İklim değişikliğinin azaltılması - İklim değişikliğine uyum - Su ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı - Döngüsel ekonomiye geçiş - Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü - Biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restore edilmesi. Diğer taraftan, yeşil dönüşümden daha fazla etkilenecek kadınlar ve gençler başta olmak üzere kırılgan grupların istihdamını artırmaya veya daha iyi işlerde çalıştırılmasına imkân sağlayan proje önerilerine değerlendirmede ilave puan verilecektir: - İşletmenin kadınlar veya gençler tarafından sahip olunması veya yönetilmesi - Kooperatif ve üretici birliklerinde kadınların/ gençlerin yönetimde yer alması veya temsili 2022 Yılı İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE) kademelerine göre 5. ve 6. kademe ilçelerden gelen teklifler - Daha iyi işler yaratma potansiyeli - Yeni işler yaratma potansiyeli
UYGUN BAŞVURUSAHİPLERİ	- Mikro* ve küçük işletmeler** - Kooperatifler ve üretici birlikleri - Not: İşletme ve Kooperatiflerin TRC3 Bölgesinde en az 6 (ay) önce kurulmuş olduklarını belgelemeleri gerekmektedir.
PROGRAMIN BÜTÇESİ	28.000.000 TL
PROJE BAŞINA DESTEK MİKTARI	- Asgari Tutar: 600.000 TL - Azami tutar: 2.000.000 TL
AJANS DESTEK ORANI	- Mikro ve küçük işletmeler : %50 - % 75 - Kooperatifler ve üretici birlikleri: %75 - %90
PROJE SÜRESİ	Azami 12 ay
İLK BAŞVURUTARİHİ	KAYS üzerinden başvuruların başladığı tarih: 20/11/2025 Saat: 00:00
SON BAŞVURUTARİHİ	KAYS üzerinden son başvuru tarihi: 16/01/2026 Saat: 23:59 Taahhütname için son teslim tarihi: 23/01/2026 Saat: 17:00

***Mikro işletme:** Yıllık çalışan sayısı on kişiden az olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri on milyon Türk Lirasını aşmayan işletmelerdir.

****Küçük işletme:** Yıllık çalışan sayısı elli kişiden az olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri yüz milyon Türk Lirasını aşmayan işletmelerdir.

KISALTMALAR

DB:	Destekleyici Belge
DK:	Değerlendirme Komitesi
DYK:	Kalkınma Ajansları Destek Yönetimi Kılavuzu
FSM:	SoGreen Projesi Finansal Destek Rehberi (<i>Financial Support Manual</i>)
KAGM:	Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü
KAYS:	Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi
KDV:	Katma Değer Vergisi
PDD:	SoGreen Proje Değerlendirme Dokümanı
PUB:	Proje Uygulama Birimi
POM:	SoGreen Proje Uygulama Rehberi (<i>Project Operations Manual</i>)
SGK:	Sosyal Güvenlik Kurumu
SoGreen:	Türkiye Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Projesi
SOP:	Sonuç Odaklı Program
SSSL:	Sıkça Sorulan Sorular Listesi
ÇSS:	Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Standartları
Ç&S:	Çevresel ve Sosyal

TANIMLAR

Ajans: Dicle Kalkınma Ajansı

Ara Rapor: Sözleşmede belirtilen dönemler itibarıyla, Proje Uygulama Rehberinde belirtilen usul ve esaslara uygun olarak, yararlanıcı tarafından proje uygulama süresince hazırlanan ve sunulan rapor

Bakanlık: T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Başvuru Rehberi: Ajans tarafından başvuru sahipleri için hazırlanan, destekten yararlanabilecek gerçek ve tüzel kişileri, başvuruda bulunabileceklerde aranan şartları, başvuru ve yararlanma şekil ve şartlarını, destek konusu öncelik alanını, destekten karşılanabilecek uygun maliyetleri, seçim ve değerlendirme kriterlerini, eş finansman yükümlülüklerini, standart başvuru belgelerini ve diğer gerekli bilgileri, ayrıntılı, açık ve anlaşılır bir dille açıklayan ve ajansın internet sitesinde yayımlanan rehber belge.

Başvuru Sahibi: Destek almak üzere Başvuru Formu'nda yer alan "Başvuru Sahibinin Beyannamesi"ni imzalayarak Ajansa başvuran ve bu rehberde uygun olarak tanımlanan gerçek ya da tüzel kişi.

Bölge Planı: T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda, Dicle Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan; 9253 sayılı ve 16 Aralık 2024 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararı ile onaylanarak yürürlüğe giren TRC3 Bölgesi 2024-2028 Bölge Planı metni.

Değerlendirme Komitesi: Proje tekliflerini başvuru rehberlerinde belirtilen esaslara göre değerlendirmek üzere, alanında en az beş yıllık tecrübeye sahip ve en az beş üyeden oluşan komite.

Destek Yönetimi Kılavuzu: Ajanslarla karşılıklı etkileşim halinde Bakanlık tarafından hazırlanan ve Ajansın sağlayacağı destekler ile bunların izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik temel ilke ve kuralları, iş akışı ve tanımlarını, raporlama usul ve esaslarını, destek yönetimi sürecinde kullanılan ilgili belge ve formların standartlarını, yararlanıcılarla imzalanacak tip sözleşme formatını, bilgi sistemlerinin ve veri tabanlarının kullanımını ve gerekli diğer hususları belirleyen el kitabı.

Genç: 18-35 yaş arasındaki bireyler.

Genel Sekreter: Ajansın icra makamı olan Genel Sekreterliğin üst amiri.

Görünürlük Rehberi: Desteklenen proje kapsamında Ajans, Bakanlık ve Dünya Bankasının görünürlüğünün nasıl sağlanacağına ilişkin usul ve esasları içeren belge.

Hızlandırıcı Hibe Desteği: SoGreen Projesi kapsamında Ajansın başvuru rehberine uygun projelere sağlayacağı mali destek.

İyi İşler: Proje kapsamında satın alınacak eğitim hizmetleri ile çalışanın kapasitesinin artırılarak proje faaliyetlerinde görevlendirilmesi.

İzleme: Ajansın, uygulama aşamasına geçmiş proje ve faaliyetlerde öngörülen amaç ve hedeflere ulaşmasına yardımcı olmak, uygulamanın belirlenen ilke ve kurallara, kalkınma ajansları mevzuatına ve sözleşme hükümlerine uygun yürütmesini sağlamak adına düzenli ve sürekli olarak veri toplamasına, uygulamaya ilişkin riskleri önceden tespit ederek düzeltici ve önleyici tedbirler almasına, uygulama performansını takip etmesine ve denetim faaliyetleri yapabilmesine imkân verecek bilgilerin kayda geçmesini sağlamak üzere yürüttüğü, tarafsız yönlendirme ve takip faaliyeti.

Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS): Ajanslar arası uygulama birliğini sağlamak amacıyla ajansların; yatırım destekleme, proje destekleme, çalışma programı, bütçe, muhasebe, insan kaynakları, performans ölçme faaliyetleri ile ilgili ve ilişkili gerçek ve tüzel kişilerin ihtiyaç duyulan veri ve bilgilerinin muhafaza edildiği veri tabanı başta olmak üzere iş ve işlemlerinin yürütüldüğü internet tabanlı e-devlet hizmeti. (<https://kaysuygulama.sanayi.gov.tr/>)

Menfaat İlişkisi: Projenin hazırlığı, değerlendirilmesi, seçimi, onayı, uygulamasının teknik açıdan desteklenmesi ve izlenmesi ile diğer aşamalarında görev alanların, görevlerinin gizliliğini veya tarafsızlığını etkileyecek kendilerine, yararlanıcılara ya da başkalarına maddi veya manevi menfaat temini sağlayabilecek her türlü durum.

Nihai Rapor: Proje Uygulama Rehberi'nde öngörülen usul ve esaslara uygun olarak yararlanıcı tarafından proje uygulama süresinin sonunda sunulan rapor.

Program: TRC3 Bölgesi'nde faaliyet gösteren mikro/küçük işletmeler, kooperatifler ve üretici birliklerinin yeşil dönüşüme uyumunu hızlandırmak amacıyla tasarlanmış, çevresel sürdürülebilirlik ve sosyal kapsayıcılık ilkeleri doğrultusunda projelere hibe sağlayan Yeşil ve Kapsayıcı Kalkınma Hibe Desteği Programı – Hızlandırma Desteği (–DİKA-SGA).

Proje: SoGreen Projesi “Altbiyeşen 1(b)”’de tanımlanan hızlandırma desteğinden yararlanmak üzere Ajansa sunulan, yeşil dönüşüm sürecinden olumsuz etkilenecek kadın ve gençlerin istihdamını artırmak amacıyla işletme, kooperatif ve birliklerin imalat süreçleri ve iş modellerinin desteklenmesine odaklanmış, bütçesi ile bütünlük arz eden, belirli süreli ve düzenli faaliyetler bütünü.

Program Yönetim Birimi: SoGreen Projesi bileşenlerinin uygulanmasında görev alan Ajans uzmanlarından oluşan birim.

Proje Özel Hesabı: Yararlanıcı tarafından projeye özel olarak açılan ve desteğe konu proje harcamalar ile ilgili iş ve işlemlerin gerçekleştirileceği banka hesabı.

SoGreen Projesi: Dünya Bankası ile T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı arasında imzalanan krediye konu Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Projesi.

Sonuç Odaklı Program: Yönetmelikte belirtilen bölgesel program tanımına uygun olarak, stratejik olarak belirlenmiş kalkınma hedeflerini yakalamak üzere, belirli bir sektör, tema veya mekânda kalkınma sonuçları elde etmek amacıyla alt program, tedbir, proje ve faaliyetleri içeren, nitelikli analize dayanan, ilgili kurumlarla iş birliği halinde hazırlanan, ölçülebilir sonuç ve çıktı hedefleri olan orta vadeli (tercihen 3 yıllık) programlar.

Sözleşme: Ajans ile yararlanıcı arasında imzalanan, destekten yararlanma ilke ve kurallarını, ödeme usul ve esaslarını, tarafların hak ve yükümlülüklerini ve bu yükümlülüklerin ihlalinin sonuç ve müeyyidelerini düzenleyen anlaşma ve eklerini.

Sözleşme Makamı: Dicle Kalkınma Ajansı.

Taahhütname: Proje başvurusu elektronik olarak tamamlandığında, KAYS üzerinden oluşturulup e-imza ile imzalanan ya da ıslak imzalı olarak Ajansa teslim edilen belge.

TRC3 Bölgesi: Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak illerinden oluşan Düzey 2 Bölgesi.

Usulsüzlük: Projenin herhangi bir aşamasında; yanlış veya yanıltıcı bildirimde bulunmak, sahtecilik yapmak, hile ve dolanlı hareketlerde bulunmak ve Yönetmelik ile Yönetmeliği tamamlayıcı nitelikte hazırlanan her türlü belge ve düzenlemede belirtilen ilke ve kurallara aykırı olarak sözleşmede değişiklik yapmak gibi sözleşme ilişkisini ihlal eden fiil ve davranışlar.

Yararlanıcı: Program kapsamında Ajanstan destek almaya hak kazanan ve Ajans ile destek sözleşmesi imzalayan gerçek veya tüzel kişi.

Yetkili/Yasal Temsilci(ler): Başvuru sahibini temsil ve ilzama yetkili kişiler.

Yönetim Kurulu: Dicle Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu.

Yönetmelik: Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği.

1. Yeşil ve Kapsayıcı Kalkınma Hibe Desteği Programı

1.1. Giriş

İklim değişikliği, sıfır emisyon hedefleri ve yeşil geçiş süreçlerinin haneler, çalışanlar ve toplumun farklı kesimleri üzerinde derin ve çok boyutlu etkilere yol açacağı konusu dünyada olduğu kadar ülkemizde de en önemli sorun alanlarından birini oluşturmaktadır. Özellikle yeşil ekonomiye geçiş, toplumun bazı kesimleri için ciddi riskler taşımakta; yeterince hazırlıklı olmayan veya gerekli donanımdan yoksun gruplar, geçim kaynaklarını kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Kadınlar, gençler ve benzeri kırılgan gruplar, mevcut ekonomik ve sosyal yapılar içinde zaten bir dizi zorlukla mücadele ederken, yeşil geçiş süreci bu grupların üzerindeki olumsuz etkileri daha da derinleştirebilecektir. Bunun yanı sıra, düşük vasıflı işçiler gibi yeşil geçişten kaynaklanan mesleki değişimlere adapte olma becerileri sınırlı olan diğer grupların da bu süreçten daha fazla zarar görme ihtimali bulunmaktadır.

Türkiye'nin ekonomik dönüşümüne entegre edilen iklim hedefleri, potansiyel olarak daha yüksek büyüme ve istihdam fırsatları yaratma kapasitesine sahip olsa da, özellikle geçişe uğrayacak sektörlerde önemli zorluklar ve belirsizlikler doğurabilecektir. Daha yeşil ve sürdürülebilir üretim yöntemlerine geçişin sağlanacağı bazı sektörlerde yeni istihdam fırsatları ortaya çıkarken, diğer sektörlerde mevcut işlerin tehlikeye girmesi söz konusu olabilecektir. Bu bağlamda, yeşil geçişin etkileri, yalnızca çevresel sürdürülebilirlik ile sınırlı kalmayıp, aynı zamanda sosyal yapının temellerine de ciddi şekilde etki edecektir.

Yeterli desteğin sağlanmaması durumunda, hâlihazırda kırılgan olan veya işgücü piyasalarından dışlanmış gruplar, iklim değişikliği ve yeşil geçiş sürecinin olumsuz sonuçları nedeniyle daha da savunmasız hale gelecektir. 2023 verilerine göre Türkiye'de kadınların yalnızca %31,3'ü istihdam edilmekte olup, bu oran, OECD ortalaması olan %63,2'nin oldukça gerisindedir. Bu bağlamda, yeşil geçişin yarattığı yeni iş fırsatlarından kadınların dışlanma riski oldukça yüksektir. Ancak, bu sürecin doğru yönetilmesi durumunda, yeşil geçiş yalnızca savunmasız gruplar için zorluklar yaratmakla kalmayıp, aynı zamanda yeni fırsatları da sunabilir. Özellikle savunmasız grupların, yeşil ekonomide yaratılacak yeni iş alanlarına erişimini sağlamak, onları yoksulluktan kurtarma noktasında önemli bir adım olacaktır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Kalkınma Ajansları aracılığı ile uygulanan Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Projesi (SoGreen), bu hedeflere ulaşmak için önemli bir platform sunmaktadır. Proje ile sağlanacak finansman, Kalkınma Ajanslarının mevcut destek mekanizmaları aracılığıyla 81 ilde kapsayıcı yeşil dönüşüm temasına uygun çeşitli projeleri desteklemek için 7 yıl süreyle kullanılacaktır. Başta kadınlar ve gençler olmak üzere yeşil dönüşüm sürecinde ön plana çıkan dezavantajlı gruplara yönelik yeşil geçim kaynakları olanaklarının geliştirilmesi için tasarlanan SoGreen Projesi ile yeni iş ve istihdam alanlarının yaratılması ve sosyal kapsayıcılığın artırılması hedeflenmektedir. Projenin birinci bileşeni, kadınlar ve gençlerin ekonomik fırsatlara daha iyi erişimini sağlamayı hedeflerken, yeşil geçiş süreçlerine katkı sağlayacak faaliyetler için geri ödenebilir finansman ve hibe desteği sunmaktadır.

SoGreen Projesi kapsamında yalnızca, Avrupa Birliği (AB) 2020 yeşil taksonomi düzenlemesinin altı çevresel hedefinden biriyle uyumlu olan alt proje teklifleri desteklenecektir. Bu bağlamda, projenin birinci bileşeni, mevcut ve yeni yararlanıcıların, yeşil geçiş sürecine katkı sağlayan ekonomik fırsatlar yaratmalarını teşvik edecektir. Söz konusu faaliyetler arasında; (a) enerji ve malzeme verimliliğini artırmayı, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını teşvik etmeyi, sera gazı emisyonlarını azaltmayı amaçlayan mevcut yeşil teknolojilerin kullanımını destekleme; (b) yeşil dönüşümü kolaylaştıracak veya yeşil tüketim modellerine hizmet edecek yeni iş ve hizmet modelleri geliştirme; (c) iklim değişikliği ve doğal afetlere karşı dayanıklılığı artırmak amacıyla sel riskini azaltma, verimli havalandırma ve soğutma sistemleri ile tedarik zinciri risklerini yönetme gibi çeşitli faaliyetler yer almaktadır.

Dicle Kalkınma Ajansı, bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasını desteklemek üzere yerel potansiyelleri harekete geçirmeyi, kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında iş birliğini artırmayı hedeflemektedir.

Ajans, SoGreen - Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Programı kapsamında yürüttüğü destek programları ve faaliyetler ile çevresel sürdürülebilirlik ve sosyal kapsayıcılık ilkeleri doğrultusunda yatırımlarını desteklemekte; özellikle kadın, genç ve kırılgan grupların ekonomik yaşama katılımını teşvik etmektedir. Yeşil ve Kapsayıcı Kalkınma Hibe Desteği Programı, Dicle Kalkınma Ajansı'nın TRC3 Bölgesi için hazırladığı 2024-2028 Bölge Planı ile doğrudan uyum içinde kurgulanmıştır. Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak illerini kapsayan bölgede yeşil dönüşüm, sosyal kapsayıcılık, kırsal kalkınma ve afet sonrası yeniden yapılanma öncelikli politika alanları olarak belirlenmiştir. Program, bu önceliklere yanıt olarak mikro ve küçük işletmelerin çevre dostu üretim süreçlerine geçişini desteklemekte; kadınlar, gençler ve kırılgan grupların ekonomik yaşama katılımını teşvik etmektedir. Kırsal kalkınmanın sağlanması, istihdamın çeşitlendirilmesi ve bölgesel dengesizliklerin giderilmesi gibi hedeflere katkı sağlayan program, bölgede ekonomik toparlanmaya da destek olmaktadır. Böylece Ajans, bölgesel kalkınma hedefleriyle çevresel sürdürülebilirlik ve sosyal kapsayıcılığı birleştiren bütüncül bir yaklaşımı hayata geçirmektedir.

Dicle Kalkınma Ajansı, bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasını desteklemek üzere yerel potansiyelleri harekete geçirmeyi, kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında iş birliğini artırmayı hedeflemektedir.

Ajans, SoGreen - Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Programı kapsamında yürüttüğü destek programları ve faaliyetler ile çevresel sürdürülebilirlik ve sosyal kapsayıcılık ilkeleri doğrultusunda yatırımları desteklemekte; özellikle kadın, genç ve kırılgan grupların ekonomik yaşama katılımını teşvik etmektedir. Yeşil ve Kapsayıcı Kalkınma Hibe Desteği Programı, Dicle Kalkınma Ajansı'nın TRC3 Bölgesi için hazırladığı 2024-2028 Bölge Planı ile doğrudan uyum içinde kurgulanmıştır. Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak illerini kapsayan bölgede yeşil dönüşüm, sosyal kapsayıcılık, kırsal kalkınma ve bölgesel istikrarsızlık sonrası potansiyelin harekete geçirilmesi öncelikli politika alanları olarak belirlenmiştir. Program, bu önceliklere yanıt olarak mikro ve küçük işletmelerin çevre dostu üretim süreçlerine geçişini desteklemekte; kadınlar, gençler ve kırılgan grupların ekonomik yaşama katılımını teşvik etmektedir. Kırsal kalkınmanın sağlanması, istihdamın çeşitlendirilmesi ve bölgesel dengesizliklerin giderilmesi gibi hedeflere katkı sağlayan program, bölgede ekonomik toparlanmaya da destek olmaktadır. Böylece Ajans, bölgesel kalkınma hedefleriyle çevresel sürdürülebilirlik ve sosyal kapsayıcılığı birleştiren bütüncül bir yaklaşımı hayata geçirmektedir.

1.2. Desteğin Tanımı ve Yasal Dayanak

Programa ilişkin yasal dayanak ve Program kapsamında desteklenecek faaliyetlerin sunulması, seçilmesi ve uygulanması ile ilgili kurallar:

- 15/07/2018 tarih ve 30479 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname),
- T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Dünya Bankası arasında 22.10.2024 tarihinde imzalanan SoGreen ikraz anlaşması,
- SoGreen Projesi uygulama esaslarını içeren Proje Uygulama Rehberi (POM), Finansal Destek Rehberi (FSM) ile Çevresel ve Sosyal (Ç&S) Yönetim ile ilgili dokümanlar,
- Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği (Yönetmelik), ve
- Kalkınma Ajansları Destek Yönetimi Kılavuzu (DYK) hükümleri esas alınarak belirlenmiştir.

Yeşil ve Kapsayıcı Kalkınma Hibe Desteği Programı – Hızlandırma Desteği (–DİKA-SGA), Ajansın başvuru rehberine uygun projelere hibe desteği sağlamak suretiyle sağlayacağı mali destek programıdır.

İlgili Yönetmeliklere göre hazırlanan rehberlerde Ajanslar, destek programlarına başvuru yapabilecek kişi, kurum veya kuruluşlar ile bunların niteliklerini, destek konusu öncelik alanını, destek limitlerini, seçim ve değerlendirme kriterlerini ve destek programına ilişkin diğer hususları belirler.

Bu programa ilişkin usul ve esaslar, Yeşil ve Kapsayıcı Kalkınma Hibe Desteği Programı – Hızlandırma Desteği (DİKA-SGA) Programı Başvuru Rehberi’nde (Başvuru Rehberi) detaylıca açıklanmıştır. Bu sebeple, programa proje başvurusu yapacak tüm paydaşların başvuru rehberini dikkatlice okumaları gerekmektedir. Başvuru sahipleri başvuruda bulundukları andan itibaren ilgili mevzuat hükümlerini ve bu rehberde yer alan bütün hususları kabul etmiş sayılırlar.

1.3. Programın Amaçları ve Öncelikleri

SoGreen Projesinin hedefi olan yeşil dönüşüme katkıda bulunmaları ve bundan faydalanmaları için kadınların ve gençlerin ekonomik fırsatlarını iyileştirmektir.

Programın genel amacı TRC3 Bölgesi'nde faaliyet gösteren mikro/küçük işletmeler, kooperatifler ve üretici birliklerinin yeşil dönüşüme konu faaliyetlerinin Türkiye Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (SoGreen) Projesi önceliklerine katkı sağlayacak şekilde desteklenmesidir.

Programın özel amacı ise sosyal kapsayıcılığı güçlü, kaynakları verimli kullanan ve dirençli bir bölgesel ekonomi oluşturulması amacıyla TRC3 Bölgesi'nde faaliyet gösteren mikro/küçük işletmeler, kooperatifler ve üretici birliklerinin sanayi, turizm ve kırsal kalkınma alanlarındaki yeşil dönüşüm yatırımlarının desteklenmesidir. Ayrıca kadınlar, gençler ve diğer kırılgan grupların ekonomik hayata katılımının artırılması, çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda yeşil üretim süreçlerinin ve iş modellerinin yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Bu Programın önceliği, AB 2020 Yeşil Taksonomi Tüzüğü'nün aşağıda belirtilen altı çevresel hedefinden en az biriyile uyumlu olan faaliyetlerin desteklenmesidir:

- İklim değişikliğinin azaltılması,
- İklim değişikliğine uyum,
- Su ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı,
- Döngüsel ekonomiye geçiş,
- Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü,
- Biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restore edilmesi,

Diğer taraftan, yeşil dönüşümden daha fazla etkilenecek kadınlar ve gençler başta olmak üzere kırılgan grupların istihdamını artırmaya veya daha iyi işlerde çalıştırılmasına imkân sağlayan proje önerilerine değerlendirilmede ilave puan verilecektir:

- 1) Mikro ve küçük ölçekli işletmeler için: İşletmenin kadınlar veya gençler tarafından sahip olunması veya yönetilmesi:
 - a) Aşağıdaki şartlardan en az birini sağlayan işletmelere ilave **4 puan** verilecektir:
 - i) Kadınlara/gençlere ait veya hâkim ortaklığı kadınlara/gençlere ait olan işletmeler,
 - ii) Kadınlar/gençler tarafından yönetilen işletmeler,
 - iii) Çalışanlarının %50'sinden fazlası kadın/genç olan işletmeler.
 - b) Sahibi kadın ve genç olan işletmeler ile proje ortağı olunması durumunda ilave **1 puan** verilecektir.
- 2) Kooperatif ve üretici birlikleri için: Kooperatif ve üretici birliklerinde kadınların/gençlerin yönetimde yer alması veya temsili:
 - a) Aşağıdaki şartlardan en az birini sağlayan kooperatifler/üretici birliklerine ilave **4 puan** verilecektir:
 - i) Kadınlar/gençler tarafından yönetilen kooperatifler/üretici birlikleri,
 - ii) Üyelerinin %50'sinden fazlası kadın/genç olan kooperatifler/üretici birlikleri.
 - b) Üyelerinin yüzde 50'sinden fazlası kadın/genç olan kooperatifler/üretici birlikleri ile proje ortağı olunması durumunda ilave **1 puan** verilecektir.
- 3) 2022 Yılı İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE) kademelerine göre 5. ve 6. kademe ilçelerden gelen tekliflere **3 puan** verilecektir.

- 4) Yeni işler yaratma potansiyeli: 1 yeni istihdam içeren proje tekliflerine **2 puan**; 2 ve üzeri istihdam içeren proje tekliflerine **4 puan** verilecektir.
- 5) Daha iyi işler yaratma potansiyeli: Başvuru sahibinin mevcut personel sayısının en az %5'ine proje faaliyetlerinin yapılabilmesi için gereken eğitimleri aldırarak, personelinin yeni beceri kazanmasını sağlayacak olan proje tekliflerine **1 puan** verilecektir.

1.4. Dicle Kalkınma Ajansı Tarafından Sağlanacak Mali Kaynak

Bu program kapsamında desteklenecek projeler için tahsis edilen toplam kaynak tutarı 28.000.000 TL'dir.¹ Dicle Kalkınma Ajansı, bu program için ayırdığı kaynakları kısmen veya tamamen kullandırmama hakkını saklı tutar.

Desteklerin Tutarı

Bu program çerçevesinde verilecek destekler hibe şeklinde olup aşağıda belirtilen asgari ve azami tutarlar arasında olacaktır:

- **Asgari tutar: 600.000 TL**
- **Azami tutar: 2.000.000 TL**

Mikro ve küçük işletmelerin yararlanıcısı olduğu projelerde, destek miktarı proje maliyetinin %50'sinden az ve %75'inden fazla olamaz. Kooperatifler ve üretici birliklerinin yararlanıcısı olduğu projelerde ise, bölgenin kalkınma düzeyine, başvuranın mali kapasitesine ve teklifin yerel veya bölgesel kalkınmaya potansiyel katkısına bağlı olarak, destek miktarı proje maliyetinin %75'inden az ve %90'ından fazla olamaz.

Bu değerlerin dışında kalan destek taleplerini içeren projeler değerlendirmeye alınmayacaktır. Bütçenin kalan tutarı, sözleşmeyi imzalayan taraf olması sebebiyle, Başvuru Sahibi tarafından eş finansman olarak karşılanmalıdır. Sözleşmeyi imzalayan taraf olması sebebiyle, eş finansman yükümlülüğü yararlanıcının kendi taahhüdü hükmünde olup, yerine getirilmemesi durumunda yararlanıcı bizzat sorumlu olacaktır. Aynı katkılar eş finansman olarak kabul edilmez.

Programın mantıksal çerçevesinin sunumunda aşağıda yer alan tablo kullanılır.

¹ Bu tutar, Yönetmeliğin 21 inci maddesinin sekizinci fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla, başvuru dönemi dışında, artırılmaz ya da azaltılamaz. Başvuru dönemi içinde yapılacak değişiklikler ise ajans internet sitesinde yayımlanır ve uygun iletişim araçları ile ilgililerine duyurulur.

1.5. Programın Mantıksal Çerçevesi

	Program Mantığı	Objektif Şekilde Doğrulanabilir Başarı Göstergeleri	Doğrulama Kaynak ve Araçları
Genel Amaçlar	TRC3 Bölgesi'nde iklim değişikliğinden etkilenecek dezavantajlı grupların dirençlilik seviyesinin artırılması ve yeşil dönüşüm bağlamında ortaya çıkabilecek fırsatlardan en üst düzeyde yararlanılması.	- TRC3 Bölgesinde iş dünyasında yeşil dönüşüm bilinç seviyesi artırılacaktır. - TRC3 Bölgesi'nde iklim değişikliğine dirençli sektörlerde kadın ve genç istihdamı artırılacaktır. - Bölgede imalat sanayiinde ve hizmet sektöründe enerji etkin iklim dostu altyapı geliştirilecektir. - Tarımsal üretimde yüksek teknoloji kullanımı yaygınlaştırılacaktır.	- TÜİK İstatistikleri -Program Etki Analizi Raporları, -Ajans Faaliyet Raporları -Ajans Proje Nihai Raporları, -SGK Kayıtları -
Özel Amaç	Sosyal açıdan kapsayıcı, döngüsel ekonomi yaklaşımını benimsemiş, çevre dostu teknolojilere geçiş sağlamış, iklim değişikliğine uyum kapasitesi yüksek sosyal ve ekonomik açıdan dirençli bir ekosistem geliştirmek. Bu doğrultuda mikro/küçük işletmeler, kooperatifler ve üretici birliklerinin yeşil dönüşüm yatırımlarını desteklemek, kadınlar, gençler ve diğer kırılgan grupların ekonomik hayata katılımını artırmak, çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda yeşil üretim süreçlerini ve iş modellerini yaygınlaştırmak.	- Bölgedeki yeşil dönüşümü hızlandıracak model projeler uygulanacaktır. - Desteklenen işletmelerin %10'unun çevresel sürdürülebilirlik stratejisi oluşturması sağlanacaktır. - Döngüsel ekonomi prensiplerini benimseyen işletme sayısında artış sağlanacaktır. - Desteklenen projelerin %50'sinde ek kadın ve genç istihdamı sağlanacaktır. - Yeşil yakalı meslek gruplarında istihdamın artırılması sağlanacaktır. - TRC3 Bölgesinde yeşil dönüşüm kapsamında en az 15 yatırım desteklenecektir. - Desteklenen projelerde kaynak kullanımında %20 verimlilik artışı sağlanacaktır. - Yeşil turizm tesisleri ve hizmetlerinden faydalanan ziyaretçi sayısı artırılacaktır. - Atıksu geri dönüşüm altyapısına sahip özel sektör işletme sayısı artırılacaktır. - Katma değeri yüksek yöresel ve tarımsal ürünlerin üretim hacminde artış sağlanacaktır. - Akıllı tarım uygulamasına sahip tarımsal işletme sayısı artırılacaktır.	-Program Etki Analizi Raporları, -Ajans Faaliyet Raporları -Ajans Proje Nihai Raporları, -SGK Kayıtları -Muhasebe kayıtları -İŞKUR kayıtları - Tarım ve Orman verileri
Beklenen Sonuçlar	-TRC3 Bölgesinde iş dünyasında yeşil dönüşüm bilinç seviyesi artırıldı. -TRC3 Bölgesi'nde iklim değişikliğine dirençli sektörlerde kadın ve genç istihdamı artışına katkı sağlandı. -Bölgede imalat sanayiinde ve hizmet sektöründe enerji etkin iklim dostu altyapı geliştirilmesine katkı sağlandı. -Tarımsal üretimde yüksek teknoloji kullanımının yaygınlaştırılmasına katkı sağlandı. -Yeşil dönüşüm programına uygun model projelerin hayata geçirilmesi sağlandı. -Bölgedeki firmalarda yeşil yakalı personel istihdamı artışı gözlemlendi. -Turizm işletmelerinde atık su geri kazanım	- Destek programı ve yeşil dönüşüm konularında bölge düzeyinde 10 bilgilendirme semineri verildi. - TRC3 Bölgesindeki işletmelerin 20'sinin çevresel sürdürülebilirlik stratejileri konusunda ajansın teknik destek programına yönlendirilmeleri sağlandı. - Desteklenen projelerde 20 kadın ve gencin istihdam edilmesi sağlandı. - TRC3 Bölgesinde yeşil dönüşüm kapsamında en az 15 yatırım desteklendi. - Desteklenen projelerden en az 8'i yeşil dönüşüm odağında model olma niteliği kazandı. - Yeşil dönüşüm kapsamında desteklenen firmalardan 10'u çevre dostu üretim kapasitesine sahip oldu. - Desteklenen projelerin 8'inde kaynak verimliliği artışı sağlandı.	-Program Etki Analizi Raporları- Ajans Faaliyet Raporları -Ajans Proje Nihai Raporları, -SGK Kayıtları -Muhasebe kayıtları

	altyapısı geliştirilmeye başlandı. - Tarımsal sulamada verimlilik artırıcı uygulamaların yaygınlaştırılmasına katkı sağlandı.	- Desteklenen projelerin 5'inde atıksu geri kazanım altyapısı oluşturuldu. - Bilgilendirme seminerleri neticesinde katılımcı firmalardan %20'sinin döngüsel ekonomi prensiplerinin benimsenmesi sağlandı. - Desteklenen işletmelerin asgari %25'i yeşil yakalı personel yetiştirilmesini teşvik etmek amacıyla teknik destek programına proje sunmak üzere yönlendirildi. - Desteklenen tarımsal işletmelerin sulama ve enerji sarfiyatının ortalama %10 azaltılması sağlandı. - Desteklenen firmalardan %10'unda Kaynak (enerji - hammadde) kullanım verimliliğinde %20 artış sağlandı. - Desteklenen tarım işletmelerinin %10'u akıllı tarım uygulamalarına sahip oldu.	
Faaliyetler	Örnek proje konularına "2.1.3.Uygun Projeler: Destek başvurusu yapılabilecek projeler" bölümünde yer verilmiştir.	"EK-F: Program Performans Göstergeleri" bölümünde yer verilmiştir.	-Program Etki Analizi Raporları, - Ajans Faaliyet Raporları -Ajans Proje Nihai Raporları, -SGK Kayıtları

2. BU TEKLİF ÇAĞRISINA İLİŞKİN KURALLAR

Bu bölümde; Yeşil ve Kapsayıcı Kalkınma Hibe Desteği Programı – Hızlandırma Desteği (DİKA-SGA) çerçevesinde finanse edilen projelerin sunulması, seçilmesi ve uygulanması ile ilgili kurallar, "Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği", Destek Yönetim Kılavuzu ve Proje Uygulama Rehberi hükümlerine uygun olarak açıklanmaktadır. Başvuru Sahipleri başvuruda bulundukları andan itibaren Yönetmelik hükümlerini ve bu rehberlerde yer alan bütün hususları kabul etmiş sayılırlar.

Dicle Kalkınma Ajansı bu destek programını zorunlu hallerin ortaya çıkması halinde desteklenecek proje listesi ilan edilmeden önce iptal etme hakkını saklı tutar. Bu durumda Başvuru Sahipleri Ajanstan herhangi bir hak talebinde bulunamaz.

Destek için başvurusu yapılan projeler Ajans tarafından her zaman eğitim amaçlı olarak ve sahibinin ayrıca muvafakatı aranmaksızın kullanılabilir. Böyle bir durumda projede yer alan gerçek ve tüzel kişilere ait şahsi bilgiler ve mesleki sır niteliğindeki bilgiler ifşa edilmeyecektir.

2.1. Uygunluk Kriterleri

Destek sağlanabilecek projelere yönelik üç temel uygunluk kriteri söz konusudur:

- Başvuru Sahibinin uygunluğu
- Projelerin uygunluğu
- Maliyetlerin uygunluğu

2.1.1. Başvuru Sahiplerinin uygunluğu: kimler başvurabilir?

(1) Bu program kapsamında uygun Başvuru Sahipleri şunlardır:

- Mikro işletmeler²
- Küçük işletmeler³
- Kooperatifler⁴
- Üretici birlikleri⁵

- (2) Destek almaya hak kazanabilmek için, Başvuru Sahipleri aşağıda belirtilen koşulların tümüne uymalıdır:
- Proje faaliyetinin proje sunan işletme/kuruluşun görev ve yetki alanı içerisinde bulunması ve bunu belgelendirmesi,
 - Proje sunan başvuru sahiplerinin program ilan tarihi itibarıyla en az 6 (ay) önce kurulmuş olduğunun belgelendirilmesi,
 - Ajansın faaliyet gösterdiği Düzey 2 bölgesinde (Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak) kayıtlı olmaları veya merkezlerinin ya da yasal şubelerinin bu bölgelerde bulunması ve
 - Projenin hazırlığından ve yönetiminden doğrudan sorumlu olması, aracı olarak hareket etmemesidir.
- (3) Ayrıca, aşağıdaki sayılı hallerden bazıları için süreli bazıları için ise süresiz teklif çağrısına katılma yasağı vardır.
- (a) İflas etmişler veya tasfiye halinde bulunan ve bu durumları nedeniyle işleri kayyum veya vasi tarafından yürütülen, konkordato ilan ederek alacaklılar ile anlaşma yapmış, faaliyetleri askıya alınmış veya bunlarla ilgili bir kovuşturmanın konusu olanlar veya meri mevzuatta öngörülen benzer durumlarda olanlar,
- (b) Kesinleşmiş yargı kararı (yani temyizi mümkün olmayan bir karar) ile mesleki faaliyete ilişkin bir suçtan mahkûm olanlar,
- (c) Haklarında, görevlerini kötüye kullandıklarına dair kesinleşmiş mahkeme kararı olanlar,
- (d) Dolandırıcılık, yolsuzluk, bir suç örgütü içinde yer almak gibi suçlardan kesinleşmiş yargı kararı ile mahkûm olanlar,
- (e) Herhangi bir kamu ihale prosedürüne veya diğer bir mali desteğe ilişkin yükümlülüklere uymayarak, sözleşmeyi ciddi bir şekilde ihlal ettiği tespit edilenler,
- (f) Teklif çağrısına katılım koşulu olarak Kalkınma Ajansı tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin temin edilmesi sırasında yanlış beyanda bulunanlar veya bu bilgi ve belgeleri zamanında ajansa sunmayanlar,
- (g) Mevcut veya daha önceki teklif çağrılarının değerlendirilmesi sürecinde değerlendirme komitesini veya Kalkınma Ajansı'na etki altında bırakmaya veya gizli bilgi elde etmeye teşebbüs edenler,
- (h) Sözleşme imzalandığı tarih itibarıyla:
- Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri⁶ dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden, yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere vergi dairelerine vadesi geçmiş borcu olanlar,
 - Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere sosyal güvenlik kurumuna vadesi geçmiş borcu olanlar,

² Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliğinde tanımlanan Mikro işletmeler: Yıllık çalışan sayısı on kişiden az olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri on milyon Türk Lirasını aşmayan işletmelerdir.

³ Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliğinde tanımlanan Küçük işletmeler: Yıllık çalışan sayısı elli kişiden az olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri yüz milyon Türk Lirasını aşmayan işletmelerdir.

⁴ 1163 sayılı kanun kapsamında kurulan kooperatifler ve birlikler.

⁵ 5200 sayılı kanun kapsamında kurulan birlikler.

⁶ 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunun 3. maddesinde tanımlanan idareler.

- Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden, söz konusu projeye ilgili ajans tarafından sağlanacak destek tutarının yüzde üçü kadar ya da daha fazla bir meblağ için, herhangi bir nedenle haklarında kesinleşmiş haciz işlemi bulunanlar,
 - (i) Teklif edilen proje dolayısıyla menfaat ilişkisi içinde olanlar,
 - (j) Dünya Bankası yasaklı listesinde bulunanlar (<http://www.worldbank.org/debarr>)

Yukarıda (a) ve (f)'de belirtilen durumlarda, teklif çağrısına katılma yasağı, ihlalin tespit edildiği tarihten sonraki iki yıl; (b), (c), (d) (e) ve (g)'de belirtilen durumlarda, kararın tebliğ tarihinden itibaren dört yıl; (h)'de belirtilen durumda yazılı yükümlülüklerinin yerine getirilmesine dek; (i)'de yazılı durum için ise süresiz olarak söz konusudur.

KAYS üzerinde “Başvuru Sahibinin Beyanı” bölümüne kayıtları ile Başvuru Sahipleri, yukarıdaki (a)'dan (h)'ye kadar olan kategorilerin hiçbirine girmediklerine dair beyanda bulunmuş olurlar.

Ajanslar, hâlihazırda herhangi bir mali destek programından mali destek alan ve uygulaması devam eden proje veya faaliyetlere eş zamanlı olarak mali destek sağlayamaz.⁷

2.1.2. Ortaklıklar ve Ortakların Uygunluğu

Başvuru Sahipleri tek başlarına ya da ortak kuruluşlarla birlikte başvuruda bulunabilirler.

Başvuru Sahibinin ortakları projenin tasarlanmasına ve uygulanmasına katılabilecek ve yaptıkları masraflar destek yararlanıcısının yaptığı masraflarla aynı koşullarda kabul edilebilecektir. Bu nedenle ortaklar, Başvuru Sahipleri ile aynı uygunluk kriterlerini karşılamalıdır.

Ortak olacak kuruluşlar ortaklık beyanını doldurmalıdır. Başvuru Formunun Bölüm III-2'de yer alan Beyan, Başvuru Sahibinin ve tüm ortaklarının yasal yetki verilmiş temsilcileri tarafından imzalanmalıdır.

Projeye Başvuru Sahibi veya ortak kuruluşlar dışında diğer kuruluşlar da iştirakçi ya da yüklenici olarak dahil olabilecektir.

İştirakçiler

Başvuranların ve ortakların uygunluk kriterlerini karşılamayan kuruluşlar da projeye, o projenin güvenilirliğini ve sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla, iştirakçi olarak katılabilirler. İştirakçi kuruluşlar, projede sponsorluk, teknik destek sağlama gibi roller üstlenecektir. Ancak yaptıkları harcamalar uygun maliyet olarak değerlendirilmez. İştirakçi kuruluşlar, katılımlarına dair beyanda bulunmalıdırlar. (Bkz. Başvuru Formu, Bölüm IV-2)

Yükleniciler / Taşeronlar

Projede yer alan bazı faaliyetlerin ihale edildiği gerçek ve tüzel kişilerdir. Yüklenicilerle yapılacak sözleşmelerde Kalkınma Ajansları mevzuat hükümleri ile uyumlu olması koşuluyla SoGreen Finansal

Siyasi partiler ve bunların alt birimleri, hiçbir şekilde proje başvurusunda bulunamazlar, proje uygulamalarında yer alamazlar.

⁷ Kamu kurum ve kuruluşları tarafından sağlanan ve genel nitelikli olmayan, belli başvuru usulleri olan ve/veya yararlanıcısına belli yükümlülükler getiren finansal destekler, bütün olarak projeye veya proje kapsamında yer alan faaliyetlere ilişkin olması durumunda destek yasağı kapsamında değerlendirilecektir.

Destek Rehberinde yer alan ticari uygulamalar (commercial practices) geçerli olacaktır.

2.1.3. Uygun Projeler: Destek başvurusu yapılabilecek projeler

Süre

Azami proje uygulama süresi, **12 aydır**. Bu süre, sözleşmenin tüm taraflarca imzaladığı günden bir sonraki gün itibarıyla başlar.

Yer

Projeler, Ajansın faaliyet gösterdiği Düzey 2 bölgesinde (Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak) gerçekleştirilmelidir. Ancak sergi, konferans, fuar ve benzeri etkinliklere katılım faaliyetleri, proje amaçlarının gerçekleştirilmesi için gerekli olduğu durumlarda, bölge dışında gerçekleştirilebilir. Her hâlikârda proje temel faaliyetleri bölge içerisinde gerçekleştirilmelidir.

Uygun Proje Konuları

Bir projenin başarılı olabilmesi ve desteklenmeye hak kazanabilmesi için temel koşul, projenin, AB 2020 Yeşil Taksonomi Tüzüğü'nün aşağıda belirtilen altı çevresel hedefinden en az biriyle uyumlu olması ve bu rehberde belirtilen desteklenmeyecek konulardan herhangi biri kapsamında olmamasıdır. Kadınlar ve gençler başta olmak üzere kırılgan grupların istihdamını artırmaya veya daha iyi işlerde çalıştırılmasına imkân sağlayan projeler önceliklendirilecektir.

AB 2020 Yeşil Taksonomi Tüzüğü'nün altı çevresel hedefi:

- İklim değişikliğinin azaltılması
- İklim değişikliğine uyum
- Su ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı
- Döngüsel ekonomiye geçiş
- Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü
- Biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restore edilmesi

Başvuru sahiplerinin program öncelikleri kapsamında yeni teknolojilerin ve iş fikirlerinin hayata geçirilmesi ile mevcut yatırımlarının program öncelikleri kapsamında iyileştirmesine yönelik projeleri desteklenecektir. Aşağıda verilen proje konuları, program öncelikleri çerçevesinde belirlenmiş ve sadece örnek olarak sunulmuştur:

Örnek Projeler:

- Gıda ürünlerinin işlenmesinde kadın ve genç istihdamına katkı sunacak ve kaynak verimliliği sağlayacak projeler. (Enerji ve su tüketimini azaltacak, her türlü gıda imalatı işletmeleri için gerekli teçhizat alımına ilişkin ve altyapı oluşturacak yatırımlar,)
- İmalat sanayinde atık su geri kazanımına yönelik teçhizat alımına ilişkin ve altyapı oluşturacak projeler.
- TRC3 bölgesindeki geri dönüşüm firmalarının kapasite artışını destekleyecek çevre dostu makine ve teçhizat alımını sağlayacak projeler,
- TRC3 bölgesinde yeşil dostu faaliyet gösteren hizmet işletmelerinin kapasitelerini artıracak ve istihdama katkı sunacak çevre dostu projeler,
- İşletmelerin yeşil dostu uygulamalarla birlikte istihdam oluşturacak yenilikçi iş modelleri

meydana getiren projeler.

- Tarımsal ve yöresel ürünlerin depolanması (dondurarak, kurutarak) ve çevre dostu ambalajlarla paketlenmesi, raf ömrünün doğal yöntemlerle uzatılması ve geri dönüştürülebilir etiketleme sistemleriyle pazarlanabilirliğin artırılması ile katma değerinin, genç ve kadın istihdamının artırılmasına yönelik projeler, (selülözün preslenmesi veya kağıt atıklardan ambalaj üretimi, saman atıklarından sepet üretimi, enerji dostu paketleme sistemleri edinimi, doğal solüsyon ve katkı maddeleri kullanımı, yeniden kullanılabilir çanta veya ambalaj üretimi, gümüş ve kıymetli madenlerin tekrar kullanımına yönelik yatırımlar vb.)
- İşletmelerin enerji sarfiyatını azaltacak teknoloji seviyesi yüksek makineleşme süreçlerine yönelik model projeler.
- Akıllı tarım uygulamaları ile enerji ve su yönetiminde kaynak israfını engelleyecek teçhizat temini veya altyapı oluşumuna katkı sunacak projeler.
- Turizm ve konaklama işletmelerinin atık su geri dönüşümü ve yönetimine ilişkin yatırım projeleri.
- Üretici birlikleri için yeşil dönüşüme uygun ortak işleme, paketleme, depolama ve lojistik merkezlerinin kurulacağı projeler,
- Geri dönüştürülebilir malzeme ve eşyalar kullanılarak üretilecek hediyeelik eşya üretimine yönelik küçük ölçekli yatırımlar,
- İşletmelerin her türlü atıklarının geri dönüşümüne olanak sağlayacak ortak geri dönüşüm merkezlerine yönelik projeler.
- Üretici birliklerinin ve işletmelerin mevcut yatırımlarının gelişimine katkı sağlayacak çevre dostu ve döngüsel ekonomiyi merkeze alan yeni ve model işlerin entegrasyonuna yönelik yatırımlara ilişkin projeler. (Yemek artıklarından hayvan yemi üretimi, plastik atıklardan hayvan barınakları, oyuncakları vb. üretimi, tekstil atıklarından hayvanlar için minder, yatak vb. üretimi, plastik atıklardan granül üretimi, kağıt ve karton atıklarının preslenerek ambalaj, çevre dostu ürünlerden oyuncak vb. üretimi gibi yatırımlar.)
- Tarımsal atıkların yeniden kullanımına ve değerlendirilmesine yönelik projeler, (çekirdek, posa, çığıt, koçan, sap vb. tarımsal atıkların preslenerek yeniden kullanılmasını sağlayacak projeler.)
- Şişe atıklarının tekrar kullanılmasına olanak sağlayacak projeler.
- Geri dönüştürülmüş malzemelerden çevre dostu yapı malzemeleri üreten bir tesisin kapasitesinin artırılması,
- Mevcut faaliyetine ek olarak atık tekstil kumaşlarından yeniden kullanılabilir çanta ve aksesuar üretecek bir mikro ölçekli atölyenin kurulması veya bu amaçla kurulmuş bir atölyenin kapasitesinin geliştirilmesi,
- Mevcut faaliyetine ek olarak tarım atıklarını kullanarak biyobozunur saksı ve ambalaj ürünleri üretecek küçük ölçekli bir üretim tesisinin ek olarak kurulması veya bu amaçla kurulmuş tesisin kapasitesinin geliştirilmesi,
- Mevcut faaliyetine ek olarak su ve enerji tasarruflu makinelerle donatılmış, ahşap mobilya ve ev dekorasyonu ürünleri üretecek küçük ölçekli bir atölyenin kurulması veya bu amaçla kurulan atölyenin kapasitesinin geliştirilmesi,
- Üretim sürecinde kullanılan enerji, su, hammadde vd. kaynakların etkin kullanılmasına yönelik proses ekipmanlarında modernizasyon ve yeni yatırımlar (verimli elektrik motorları, invertör, LED aydınlatma, enerji izleme sistemleri vb.),
- Isı yalıtım panelleri üretecek bir küçük ölçekli imalat tesisi,
- Enerji verimli LED aydınlatma ürünleri (ampul, armatür vb.) üretimi,
- Mevcut faaliyetine ek olarak geri dönüştürülmüş plastik ve talaş kullanarak kompozit dış cephe kaplama panelleri üretecek ilave küçük ölçekli bir üretim tesisinin kurulması veya bu amaçla kurulan tesisin kapasitesinin geliştirilmesi,

- Yeşil iş alanlarının oluşturulması amaçlayan yatırımlar,
- Yeşil üretim ve sürdürülebilir teknolojiler odağında yeni girişimler,
- Geri dönüşüm temelli yatırımlar,
- Üretimde kullanılan kimyasalların çevre dostu alternatiflerle değiştirilmesi,
- Sıfır atık hedefli üretim modeli kurgulanması ve uygulanması,
- Verimlilik arttırıcı otomasyon uygulamaları ve dijital dönüşüme yönelik yatırımlar,
- İmalat sanayiine yönelik enerji ve kaynak verimliliğini izleyen yazılımlar geliştirilmesi,
- KOBİ'lerin yeşil dönüşümünü destekleyecek dijital sürdürülebilirlik danışmanlığı araçlarının geliştirilmesi,
- Tarımsal üretimde su ve gübre kullanımını optimize eden iklim hassasiyetli makine teçhizat veya yazılım çözümleri,
- Ar-Ge, tasarım ve inovasyon kapasitelerinin artırılmasına yönelik faaliyetler,
- İhracat kabiliyetleri ve e-ticaretin geliştirilmesine yönelik faaliyetler,
- TRC3 bölgesindeki işletmelerin mevcut yatırımlarına entegre edilebilecek çevre dostu malzemelerin kullanılacağı su sporları merkezi (kano, paddle board, rüzgar sörfü gibi) ve zipline, tırmanma duvarı, dağ bisikleti parkurları ve (gell-blaster, su parkı, yamaç paraşütü, wingsuit vb.) tema parkları, minyatür park, macera parklarının kurulması,
- Sürdürülebilir turizm odaklı karavan ve çadır kamp alanlarının istihdam artırıcı kapasite artırmaya yönelik yatırımları,
- Ağaç ev, yer altı evi, taş ev gibi yaratıcı mimariyle tasarlanmış konaklama alanlarının istihdam artırıcı kapasite artırmaya yönelik yatırımları,
- Doğayla uyumlu konsept konaklama seçeneklerinin istihdam ve kapasite artışı sağlayacak yatırımlarına katı sağlayacak projeler,
- Yenilenebilir enerji ve atıksız yaşam prensiplerine uygun “ekoköy” konaklama konseptlerinin geliştirilmesi,
- Yeşil dostu gübre ve kompost üretimine yönelik yatırımların kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik projeler,
- Yeşil dostu üretim modeline sahip ürünlerin geliştirilmesine yönelik projeler,
- Geri dönüştürülebilir mobilya imalat yatırımlarının desteklenmesi,
- Çevre dostu havalandırma ve iklimlendirme sistemlerine ilişkin yatırımların geliştirilmesine yönelik projeler,
- Mevcut yatırım ortamının yeşil üretim alanları oluşturularak ek istihdam sağlayacak alanlara dönüşmesine olanak sağlayacak yenilikçi yatırımlar,
- Yeşil catering, yeşil kafe, doğal ve organik yiyecek ve içecek hizmetlerine ilişkin yenilikçi yatırımlar,
- Endüstriyel simbiyoz kapsamında değerlendirilebilecek AR-GE veya ürün tasarımı ve bu ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar,
- Üretimde verimliliği artıracak yeşil dostu makine ve teçhizat üretimi,
- Üretim tesislerinin yeşil binaya dönüştürülmesine yönelik tasarım ve uygulamalar,
- Meyve ve sebze atıklarından doğal aroma, tatlandırıcı, solüsyon, ve gıda boyası vb. doğal katkı maddelerinin üretimi,

Uygun Olmayan Proje Konuları

SoGreen Projesi Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi kapsamında belirlenen aşağıdaki konuları içeren proje önerileri desteklenmeyecektir:

- Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (*the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora - CITES*) kapsamında yasaklanmış olan habitatlar ve ürünlerle ilgili ticari faaliyetler
- Genetiği değiştirilmiş organizmaların yaban hayatına salınması
- Yasaklanmış pestisitlerin (Dünya Sağlık Örgütü'nün Pestisitlerin Tehlike Sınıflarına Göre Önerilen Sınıflandırması 1a (son derece tehlikeli) ve 1b (çok tehlikeli) veya Stockholm Sözleşmesi'nin Ek A ve B'si kapsamına giren veya Türkiye Hükümeti tarafından kısıtlanan) ve herbisitlerin üretimi, dağıtımı ve satışı
- Trol balıkçılığı
- Radyoaktif ürünler
- Tehlikeli atıkların depolanması, işlenmesi ve bertarafı
- Montreal Protokolü kapsamında düzenlenen CFC, halon ve diğer maddeleri içeren ekipman ve malzemelerin üretimi
- Ağırlıkça %0,005'ten fazla PCB (poliklorlu bifeniller) içeren elektrikli ekipmanların üretimi.
- Asbest içeren ürünlerin üretimi
- Nükleer reaktörler ve parçaları
- İşlenmiş veya işlenmemiş tütün ve tütün işleme makineleri
- Kritik doğal yaşam alanlarının önemli ölçüde dönüştürülmesini veya bozulmasını içeren faaliyetler
- Kopyalanamayan kültürel mülke önemli ölçüde zarar verici faaliyetler
- Kayıtlı kültürel miras alanlarındaki herhangi bir faaliyet
- Herhangi bir hanenin fiziksel olarak yerinden edilmesine yol açan istemsiz arazi edinimi ve mülkiyet, kullanım hakkı veya kullanıcı hakları tartışmalı olan arazilerdeki herhangi bir faaliyet.
- Güvenlik tehlikeleri veya patlamamış mayın veya bombaların varlığı nedeniyle tehlikeli kabul edilen arazilerdeki herhangi bir faaliyet
- Mayınlar, silahlar ve mühimmat dahil (ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere) silahlar.
- Uyuşturucu mahsulü üretimini veya bu tür mahsullerin işlenmesini destekleyecek herhangi bir faaliyet
- Çocuk işçi ve zorla çalıştırma içeren faaliyetler
- Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Standardı (ÇSS) 6 (Biyolojik çeşitliliğin korunması ve yaşayan doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi) açısından herhangi bir doğal ve kritik yaşam alanı ve ÇSS 8 (Kültürel miras) açısından kültürel kaynaklar üzerinde önemli olumsuz etkiler oluşturan faaliyetler
- Belirlenmiş Afet Riski Alanları içindeki riskli binalar
- Kültürel Miras olarak kayıtlı binaları içeren herhangi bir alt proje
- Sulak alanlar, doğal ormanlar, çayırlar ve diğer "kritik" doğal yaşam alanları ve ekosistem hizmetleri gibi çevresel açıdan önemli alanların değiştirilmesi gibi Doğal Yaşam Alanları/Kritik Yaşam Alanları üzerinde etkisi olacak herhangi bir alt proje
- Çevresel ve sosyal (ES) riskler ve etkiler açısından Yüksek olarak derecelendirilen ve biyolojik çeşitlilik ve kültürel miras üzerinde etkisi olan herhangi bir alt proje. WB'nin Politika OP/BP 7.50'sini tetikleyecek alt projeler – Uluslararası Su Yollarındaki Projeler
- Dünya Bankası'nın Politika OP/BP 7.60'ını tetikleyecek alt projeler – Tartışmalı Alanlardaki Projeler

Bununla birlikte tüm projeler her koşulda meri mevzuata uygun olmalı ve aşağıdaki konuları kesinlikle içermemelidir:

- Siyasi veya etnik içerikli faaliyetler

- Hukuka, kamu düzenine, genel sağlığa ve toplumun genel ahlak anlayışına aykırı faaliyetler
- Türk Gıda Kodeksi Alkolsüz İçecekler Tebliğine uygun olmayan ürünlerin üretimi
- Bankacılık, sigortacılık, mali hizmetler
- Döviz spekülasyonu ve mali spekülasyonlar içeren faaliyetler; borsa yatırımları,
- Gayrimenkul yatırımları
- Çalıştaylar, seminerler, konferanslar veya kongrelere katılım için bireysel sponsorluklar,
- Eğitim veya kurslar için bireysel burslar
- Hibe verme amaçlı projeler (diğer kişi ya da kuruluşlara hibe (maddi veya ayni) veya kredi sağlamak için)
- Akademik araştırma ve fizibilite çalışmaları (daha büyük bir projenin parçası değilse)
- Yerel kuruluşların rutin aktivitelerini finanse etmeyi teklif eden, özellikle faaliyet giderlerini kapsayan projeler
- Ajans ile sözleşme imzalanmadan önce başlatılan veya aynı faaliyet için diğer kaynaklardan finanse edilen projeler

Proje Başvuruları ve Mali Destek Almaya İlişkin Özel Düzenlemeler:

Bu teklif çağrısı kapsamında, bir başvuru sahibi en fazla iki projesi için destek başvurusunda bulunabilir ve bir projesi için destek alabilir. Bir başvuru sahibinin burada ifade edilen sayılardan daha fazla başarılı projesi varsa, sözleşmeler imzalanmadan önce başvuru sahibine başarılı olduğu projeler içinden hangisine destek almak istediği konusunda seçim hakkı tanınır.

2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten karşılanabilecek maliyetler

Destek için sadece “uygun maliyetler” dikkate alınabilir. Bu nedenle bütçe hem bir maliyet tahmini hem de “uygun maliyetler” için tavan niteliğindedir. Uygun maliyetler, götürü maliyetlere değil (yolculuk ve gündelik maliyetleri ve dolaylı maliyetler hariç), **gerçek maliyetlere** (yani projenin uygulanması sırasında yapılacak fiili maliyetler) **dayandırılmalıdır**.

Projede gerçekleştirilecek tüm maliyetler, bu rehberin ekinde yer alan proje bütçesi (EK B) standart formuna göre hazırlanmalıdır.

Bu programda bir maliyetin uygun maliyet olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki genel koşullar aranmaktadır:

- Projenin uygulama süresi içinde gerçekleşmesi⁸ (Nihai denetim ile proje hazırlama maliyetleri hariç),
- Projenin yürütülmesi için gerekli ve gerçekçi mali yönetim prensipleriyle uyumlu olması; maliyet etkinliği sağlaması,
- Yararlanıcı tarafından gerçekleştirilmesi,
- Yararlanıcının hesaplarında ya da vergi belgelerinde kayıtlı, tanımlanabilir ve doğrulanabilir olması; orijinal destekleyici belgelerle desteklenmesi gerekir.

Proje uygulamalarında ortaya çıkan bütün maliyetler destek kapsamına girmemektedir. Bu çerçevede, maliyetlerin uygunluğuna ilişkin esaslar aşağıda belirtilmektedir:

Uygun Maliyetler

⁸ Faaliyetin proje uygulama dönemi içerisinde gerçekleşmesi kaydıyla mevzuatta öngörülen nihai rapor süresi içerisinde yapılan ve nihai raporla sunulan ödemeler uygun maliyet sayılabilir.

Uygun doğrudan maliyetler ve uygun dolaylı maliyetler olmak üzere iki türlü uygun maliyet bulunmakta olup, aşağıda tanımlanmaktadır:

a. Uygun doğrudan maliyetler:

Uygun maliyetler, projenin yürütülmesi için gerekli olan, yararlanıcı tarafından gerçekleştirilen ve gerçek tutarlar üzerinden hesaplanan maliyetlerdir:

- Ajans tarafından sağlanan mali desteğin yüzde 20'sini geçmemek şartı ve ilave istihdamlarla sınırlı olmak üzere, projede görevlendirilmiş personelin net maaşları, sosyal sigorta primleri, ilgili diğer ücret ve maliyetler (Piyasa koşullarında oluşmuş ücretlerden ve yararlanıcının normalde verdiği miktarlardan yüksek olmamalıdır)
- Piyasa fiyatlarına uygun olmaları ve projenin uygulanabilmesi için gerekli olmaları koşulu ile yeni ekipman (nakliye vb.) ve hizmet satın alma maliyetleri
- Projenin uygulanması için mutlaka gerekli olması ve ajans tarafından sağlanan mali desteğin yüzde 20'sini geçmemek koşuluyla küçük ölçekli yapım işleri (Küçük ölçekli inşaat işleri çalışma alanına makine veya ekipman montajı sırasında tadilat, alan açma, onarım, boyama gibi küçük inşaat işlerini içerir. Yeni binaların inşası veya inşa halindeki binaların tamamlanması ile ilgili büyük inşaat işleri uygun maliyet değildir)
- Eğitim ve danışmanlık hizmeti maliyetleri
- Teknik danışmanlık, sertifikasyon/akreditasyon, test hizmetleri tedarik maliyetleri
- Deneme üretimi için gerekli hammadde maliyetleri (Toplam bütçenin %5'ini geçmez)
- Yazılım, otomasyon sistemleri, web sayfası ve e-ticaret kurulum giderleri
- Proje bütçesinin %5'ini geçmemek kaydıyla sarf malzemesi maliyetleri
- Taşeron maliyetleri (basım, etkinlik organizasyonu vb.)
- Denetim maliyetleri
- Görünürlük maliyetleri

b. Uygun dolaylı maliyetler

Uygun dolaylı maliyetler, başka bir bütçe kalemi altında verilen maliyetleri içermeyen ve genel idari giderleri (elektrik, su, ısınma maliyetleri vb.) karşılamak üzere projenin toplam uygun maliyetlerinin %2'sini aşmayacak şekilde belirlenmiş olan götürü tutardır.

Uygun olmayan maliyetler

Bu programda hiçbir şekilde uygun maliyet olarak kabul edilmeyecek olan maliyet kalemleri aşağıda sıralanmaktadır:

- Yolculuk ve gündelik giderleri
- Yararlanıcının ve proje kapsamında görev alan kişilerin kusur ve ihmalleri sebebiyle doğacak olan ceza, zam, faiz ve sair giderleri
- Sözleşmede belirtildiği halde, vergi ve prim ödemeleri hariç, proje hesabı dışında yapılan proje harcamaları
- Borçlar; zarar veya borç karşılıkları
- Faiz borcu
- Hali hazırda başka bir kapsamda finanse edilen kalemler
- Arazi veya bina alımları ve kiralanması

- İkinci el ekipman alımları
- Kur artışı dolayısıyla oluşan maliyet artışları
- Projenin uygulanmasına katılan kamu görevlilerinin maaşları
- Proje başlangıcından önce yapılan hazırlık çalışmalarının ve diğer faaliyetlerin maliyetleri⁹
- Yararlanıcı ya da ortakları dışındakiler tarafından gerçekleştirilen maliyetler
- Salt sözleşmeye, teminatlara ve Ajans ile yararlanıcı arasındaki mali ödemelere¹⁰ ilişkin her türlü vergi, resim, harç ve sair giderler
- Proje ile ilgisi olmayan harcamalar
- İstimlak bedelleri
- Otomobil, motosiklet, minibüs, otobüs, kaptıkaçtı, arazi taşıtları, panel van, kamyon ve çekici alımı ve kiralanması ile bu işlemlerle taalluku olan giderler, leasing giderleri
- GES kurulum giderleri
- Yönetmeliğin 7/A maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendinde sınıflandırılan yararlanıcıların Katma Değer Vergisi (KDV) ve Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) giderleri
- Mali hizmet maliyetleri (özellikle havale maliyetleri, sigorta, banka maliyetleri vb.)

Başvuru Formunda yer verilmeyen bir hususa ilişkin maliyetlendirmenin bütçede yer alması mümkün olmayacaktır.

Başvuruların değerlendirilmesi sonrasında, sözleşmenin imzalanmasından önceki kontrol sürecinde, gerekli durumlarda bütçede değişiklik yapılabilecektir. Kontroller, Başvuru Sahibinin ilave açıklama yapmasını ve Dicle Kalkınma Ajansının destek tutarında indirim yapmasını gerektirebilir.

Bu nedenle, Başvuru Sahibinin gerçekçi ve uygun maliyetli bir bütçe sunması kendi yararınadır. Bütçeyi netleştirmek için, maliyetlerin gerekçelerinin ayrıntılı bir şekilde hazırlanarak, EK B-3 formatında hazırlanması gerekmektedir.

Aynı katkılar

Başvuru Formunda ayrı bir liste halinde sunulması gereken, yararlanıcı tarafından yapılan aynı katkılar, gerçek harcamaları yansıtmazlar ve uygun maliyet olarak değerlendirilmezler. Bu nedenle, bu katkılar, yararlanıcı tarafından sağlanan eş finansman olarak değerlendirilemez. Ancak, desteğin verilmesi durumunda, yararlanıcı, Başvuru Formunda belirttiği bu katkıları üstlenmek zorundadır.

2.2. Başvuru Şekli ve Yapılacak İşlemler

2.2.1. Başvuru Formu ve Diğer Belgeler

Başvurular, bu rehberin ekinde bulunan Başvuru Formu ve talep edilen diğer belgeler ile birlikte Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS) üzerinden yapılmalıdır. Bu belgelerin basılı/elektronik nüshaları, Dicle Kalkınma Ajansından veya internet adresinden (www.dika.org.tr) temin edilebilir.

Başvuru Formu ve diğer belgeler Türkçe hazırlanmalıdır. Ayrıca bu belgeler doldurulurken, standart formata bağlı kalınmalı ve mevcut hiçbir metin silinmemeli ya da değiştirilmemelidir. Aksi takdirde, yapılan başvuru ön inceleme aşamasında değerlendirme dışı kalacaktır.

⁹ Özellikle proje hazırlama kapasitesi düşük olan hedef kitlelere yönelik proje teklif çağrılarında, proje hazırlanması ve sunulmasını teşvik etmek amacıyla, yararlanıcılar tarafından bu kapsamda temin edilen desteklerden danışmanlık ve kırtasiye giderlerine ilişkin olanlar, faturalandırılmaları şartıyla proje uygun maliyetlerinden sayılabilir ve talep edilen destek miktarının %2'sini geçmemek üzere proje bütçesinde gösterilebilir.

¹⁰ Proje uygulaması ile doğrudan ilgili olmayan ajans ve yararlanıcı arasındaki banka transfer ücretleri, noter masrafları ve vergiler gibi giderler ifade edilmektedir.

Başvurularınızın sadece sunmuş olduğunuz bilgiler/belgeler üzerinden değerlendirileceğini dikkate alarak, Başvuru Formunu ve diğer belgeleri lütfen dikkatli ve mümkün olduğunca anlaşılır bir dilde doldurunuz.

Talep edilen belgeler ve proje başvurusunda öngörülen çalışmalara bağlı olarak meri mevzuata göre gerekli zorunlu belgeler dışında hiçbir ek belge değerlendirmeye tabi tutulmayacaktır.

Başvuru Formunda yer alan kontrol listesinde belirtilen konularda herhangi bir hata veya Başvuru Formundaki önemli bir tutarsızlık (Örneğin: Bütçede belirtilen miktarların Başvuru Formunda belirtilenlerle tutarsızlık göstermesi) başvurunun reddine yol açabilir.

Sunulan bilginin açık olmaması ve bu durumun adil bir değerlendirme yapılmasına engel teşkil etmesi durumunda, ek açıklama talep edilecektir.

Başvuru Sırasında Sunulması Gereken Destekleyici Belgeler:

Başvurular, KAYS üzerinden doldurulan Başvuru Formu ve diğer ekler dışında Ajans tarafından talep edilecek zorunlu veya destekleyici belgelerle birlikte sunulmalıdır:

- Başvuru sahibini temsil ve ilzama yetkili kişi tarafından imzalanmış, mühürlü/kaşeli Başvuru Sahibinin Beyannamesi
- Başvuru sahibinin temsil ve ilzama yetkili kişinin/kişilerin ismini/isimlerini ve imzalarını noter tarafından tasdik eden belge (İmza Sirküleri); *(bu kişinin/kişilerin yetkisi ve sorumluluğu başvuru sahibi ana sözleşmesinden veya yasal yapısından gelmiyorsa, ilaveten Yönetim Kurulu'nun veya yetkili yönetim organının bu kişiyi/kişileri yetkilendirme kararı)*
- Program ilan tarihi ve sonrasında alınmış başvuru sahibinin faaliyette olduğunu gösterir Oda Kayıt Belgesi veya Faaliyet Belgesi (Kooperatif ya da birlik statüsünde olan başvuru sahibi ve varsa her bir ortak için ayrı ayrı faaliyette olduklarını gösteren resmi kurum/kuruluşlardan (il ticaret müdürlüğü, il dernekler müdürlüğü, ticaret ve sanayi odası vb.) alınmış olan yazı ya da belge)
- Başvuru sahibinin vergi dairesince onaylanmış, varsa son 2 mali yıla ait (2023 ve 2024) gelir tablosu ve bilançosu/işletme hesap özeti, yeni işletmeler için ara dönem onaylı Bilanço veya Hesap Özeti, şahıs işletmesi için ise Gelir Vergisi Beyannamesi,
- Başvuru sahibinin çalışan personel sayısını gösteren Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan alınmış onaylı, güncel (program ilan tarihi ve sonrası alınmış) belge veya e-Devlet Kapısından alınmış barkotlu belge,
- 100.000 TL'nin üzerindeki bütçe kalemleri için genel ve teknik özelliklerin belirtildiği Teknik Şartname ile tedarikçilerden alınmış en az 1 adet imzalı kaşeli güncel proforma fatura/ fiyat teklif mektubu,
- Küçük ölçekli yapım işleri için avan projeler, keşif özetleri ile imar durumunu gösterir belge,
- Projenin uygulanacağı yerin mülkiyet durumuna ilişkin belge *(Tapu, program ilan tarihinden sonraki 5 yılı kapsayacak Kira Kontratı, Tahsis Sözleşmesi ya da Tahsis için başvuru yapıldığına dair kanıtlayıcı belge vb.)*
- *Varsa, projenin uygulanması için mevzuat gereğince ilgili makamlardan alınması gerekli olan her türlü izin, ruhsat, yetki, lisans gibi belgeler (Ör: Kültür Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu izni, ilgili bakanlıklardan izin ve yetki belgeleri vb.)*
- Mikro ve küçük işletmeler için İşletme Sınıfı ve KOBİ Vasfı Belgesi *(<https://edevlet.kosgeb.gov.tr> adresinden temin edilebilir.)*
- İşletme Değerlendirme Raporu: *(Varsa, 1 yıl üzeri işletmeler www.kosgeb.gov.tr üzerinden temin edilebilir.)*

- Kapasite raporu (*Varsa*)
- İşletmenin faaliyet gösterdiği yere, ürettiği ürünlere ve gerçekleştirdiği faaliyetlere ilişkin fotoğraf, broşür, kroki, iş planı, belge vb. (*Varsa*)
- ISO, CE, TSE vb. belgeler (*Varsa*)

Başvuru Rehberi'nin 2.3.2. Teknik ve Mali Değerlendirme bölümünde yer alan Değerlendirme Tablosu'nda, 'İlgililik' başlığı altında tanımlanan kriterlere ilişkin ilave puan değerlendirmesine yönelik sunulması gereken destekleyici belgeler aşağıdır:

- Kimlik fotokopisi veya e-Devlet Nüfus Kayıt Örneği (*Başvuru sahibi/ortağı/ yöneticisi kadın/genç olan başvurularda ilgili kişiye dair*)
- Esnaf ve Sanatkarlar Odası / Ticaret Sicil Gazetesi (*Kadınlara/gençlere ait veya hâkim ortaklığı durumu olması durumunda şirketin ortaklık yapısını gösteren nüshası*)
- Kadınlar/gençler tarafından yönetilen işletmeler, kooperatifler ve üretici birlikleri için yönetici görev dağılımını gösteren yönetim kurulu/ortaklar kurulu karar defteri, vb.
- Çalışanlarının %50'sinden fazlası kadın/genç olan işletmeler, kooperatifler ve üretici birlikleri için yaş ve cinsiyet durumunu gösteren personel listesi, ortak listesi veya üye listesi
- Yenilikçi iş modelleri kapsamında geliştirilen model, tasarım veya ürünler için patent veya AR-GE çalışmalarına ilişkin yasal belgeler,

Destek almaya hak kazanan Başvuru Sahiplerinden sözleşme imzalanmadan önce bu belgelerin orijinallerini sunmaları istenecektir.

2.2.2. Başvurular nereye ve nasıl yapılacaktır?

Potansiyel başvuru sahiplerinin; proje başvurularını Ajansın internet sitesinden erişilebilecek KAYS'taki Başvuru Formunda da yer alan başvuru veri giriş formunu doldurarak KAYS'a yüklemeleri zorunludur. Sistem, yapılan başvurular için otomatik olarak bir başvuru kodu üretecek olup bu kod başvuru sürecindeki tüm işlemlerde kullanılacaktır.

Başvuru sahiplerinin, proje başvurularını ajansın proje teklif çağrısı ilanında belirtilen son kabul tarih ve saatine kadar KAYS üzerinden yapması zorunludur. Her başvuru KAYS üzerinden üretilen taahhütnamenin imzalanması ile tamamlanır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması esastır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması son başvuru tarihinden itibaren en geç 5 iş günü içerisinde tamamlanır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanmadığı hallerde, taahhütname başvuru sahibi tarafından imzalı olarak elden veya posta yolu ile son başvuru tarihinden itibaren en geç 5 iş günü içerisinde aşağıdaki adrese teslim edilir.

Dicle Kalkınma Ajansı

Yenişehir Mahallesi Kızıltepe Caddesi No: 4 Artuklu / MARDİN

Bu durumda taahhütnamesini elden teslim edenlere imzalı ve tarihli bir alındı belgesi verilir. Her başvuru; kabul tarihi, saati ve referans numarası ile kaydedilir. Başka yollarla (örneğin faks ya da elektronik posta ile) gönderilen ya da başka adreslere teslim edilen proje teklifleri reddedilecektir.

Başvuru Sahipleri başvurularının, eksiksiz olup olmadığını Başvuru Formunda yer alan kontrol listesinden kontrol etmelidirler. Tam olmayan başvurular reddedilecektir.

2.2.3. Başvuruların alınması için son tarih

Başvuruların alınması için ilk tarih 20/11/2025 saat 00:00, son tarih 16/01/2026 saat 23:59'dur. Taahhütnamenin KAYS üzerinden e-imza ile imzalanması ve e-imza kullanmayan kurumlar için ıslak imzalı olarak Ajansa teslim edilmesi için son tarih 23/01/2026 saat 17:00'dir. Son başvuru zamanından sonra alınan başvurular, hiçbir şekilde değerlendirmeye alınmayacaktır. Posta veya kargo şirketine bağlı gecikmeler dikkate alınmayacaktır.

2.2.4. Daha fazla bilgi almak için

Sorularınızı, aşağıdaki adrese gönderebilirsiniz.

E-posta adresi : info@dika.org.tr

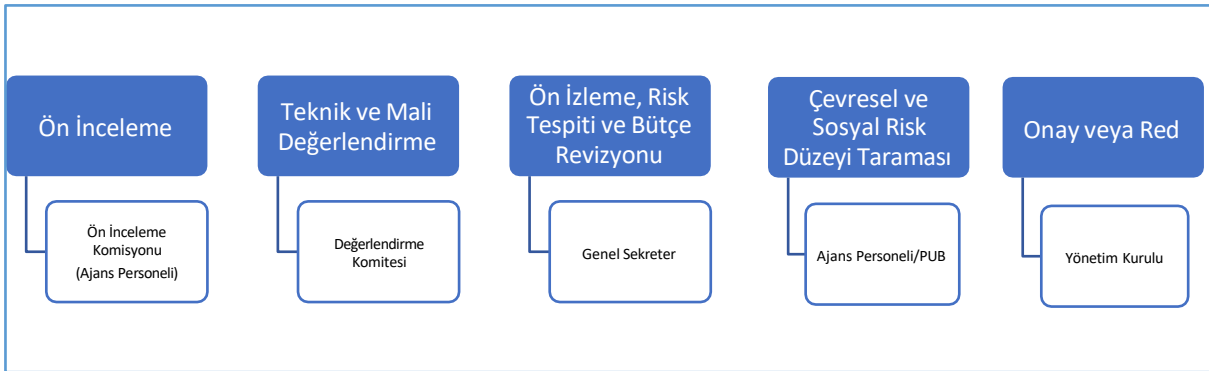
Soruların yanıtları, Ajansa ulaşma tarihinden sonra en geç 10 gün içerisinde aşağıdaki adreste yayınlanacaktır: www.dika.org.tr

Tüm adaylara eşit davranılacak ve bir Başvuru Sahibine sağlanan bilgi Sıkça Sorulan Sorular (SSS) aracılığıyla diğer Başvuru Sahiplerine de sunulacaktır.

Tüm resmi açıklamalar ve talep edilen bilgi Ajans tarafından sağlanacaktır. SSS listesinde ve Başvuru Rehberinde yer almayan hiçbir bilgi Başvuru Sahipleri ve Ajans için bağlayıcı nitelik taşımamaktadır.

2.3. Başvuruların Değerlendirilmesi ve Seçilmesi

Değerlendirme sürecine ilişkin özet şema aşağıda yer almaktadır.

Başvurular, Ajans tarafından değerlendirme komitesi desteği ile incelenip değerlendirilecektir. Başvuru Sahipleri tarafından sunulan projeler aşağıda açıklanan aşama ve kriterlere göre incelenecek ve değerlendirilecektir. Değerlendirme süreci temel olarak iki aşamadan oluşmaktadır: **ön inceleme** ile **teknik ve mali değerlendirme**.

2.3.1. Ön İnceleme

Yalnızca zamanında teslim edilen projeler ön incelemeye alınır. Ön inceleme aşamasında başvuru sahibinin ve proje konularının başvuru rehberinde belirtilen kriterlere uygunluğu yönünden ön inceleme yapılır. Ön incelemeye ilişkin hususlar aşağıda belirtilmiştir:

- Başvuru rehberinde belirtilen uygunluk kriterlerine uymayan başvurular reddedilir. Ayrıca bu hususların değerlendirme sürecinin herhangi bir aşamasında tespit edilmesi halinde de söz konusu projeler reddedilir, bu durumun sözleşme imzalandıktan sonra tespit edilmesi halinde ise sözleşmeler feshedilir.

- b) Ajans ön inceleme ve değerlendirme sürecinde, başvuru sahibinden başvuru ve eki belgelere ilişkin olarak bilgi ve belge isteyebilir.

Taahhütnamenin başvuru sahibinin yetkili temsilcisi tarafından onaylanması gerekmektedir. Bu husus KAYS'a yüklenecek imza sirküleri veya vekâletname gibi belgeler üzerinden kontrol edilecektir. Yetkili olmayan kişiler tarafından yapıldığı tespit edilen başvurular reddedilir.

Diğer taraftan Ajans başvuru rehberinde, başvuru formu dışında bazı bilgi ve belgelerin sunulmasının zorunlu olması yahut onay gerektiren işlem olması halinde yetkili makamlardan alınan onayın başvuru aşamasında sunulması gibi ek kriterler belirleyebilir. Böyle durumlarda tanımlanan ek kriterlerin yerine getirilmemesi projenin ön inceleme aşamasında reddedilmesine yol açar. Bunun dışında ajans değerlendirme sürecini etkileyeceğini düşündüğü belgeleri ön inceleme ve değerlendirme aşamalarının herhangi bir zamanında başvuru sahibinden talep edebilir. Başvuru sahibi, ajans tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri zamanında ajansa sunmak zorundadır. Talep edilen bilgi ve belgeleri ajans tarafından başvuru rehberinde belirlenen zamanda sunmayan başvuru sahiplerinin başvuruları reddedilir.

Gerekli şartları taşıdığı anlaşılan projeler, bir listesi hazırlanarak teknik ve mali değerlendirme sürecine alınır. Gerekli şartları taşımadığı sonradan öğrenilen başvurular değerlendirme sürecinin hangi aşamasında olursa olsun ön incelemede elenmiş kabul edilir.

Başvurular öncelikle idari/şekli uygunluk açısından kontrole tabi tutulacaktır. Bu kapsamda, aşağıda yer alan kriterlerin yerine getirilip getirilmediği kontrol edilmektedir. İstenilen bilgilerden herhangi biri eksik veya yanlış ise, proje teklifi yalnızca bu esasa dayanarak **reddedilebilir** ve proje teklifi bu noktadan sonra artık değerlendirilmeyecektir.

İDARİ KONTROL LİSTESİ

Kriterler	Evet	Hayır	Geçerli Değil	Eksik Belge
1. Başvuru Formu, Bütçe, Beklenen Finansman Kaynakları, Maliyetlerin Gerekçelendirilmesi standart formata uygun ve Türkçe olarak KAYS'ta hazırlanmıştır ve performans göstergeleri eksiksiz olarak girilmiştir.				
2. Başvuru KAYS üzerinden elektronik olarak tamamlanmasından sonra KAYS üzerinden oluşturulan Taahhütname, yetkili kişi/kişiler tarafından E-İmza ile imzalanmış ya da Islak İmzalı olarak ajansa teslim edilmiştir.				
3. Başvuru sahibinin temsil ve ilzama yetkili kişinin/kişilerin ismini/isimlerini ve imzalarını noter tarafından tasdik eden belge (İmza Sirküleri); bu kişinin/kişilerin yetkisi ve sorumluluğu başvuru sahibi ana sözleşmesinden veya yasal yapısından gelmiyorsa, ilaveten Yönetim Kurulu'nun veya yetkili yönetim organının bu kişiyi/kişileri yetkilendirme kararı sunulmuştur.				
4. Beyannameler doldurulmuş, matbu hali başvuru sahibi kuruluşun yetkili temsilcisi/temsilcileri tarafından imzalanmış olarak taranıp KAYS'a yüklenmiştir.				
5. Program ilan tarihi ve sonrasında alınmış başvuru sahibinin faaliyette olduğunu gösterir Oda Kayıt Belgesi veya Faaliyet Belgesi sunulmuştur. (Kooperatif ya da birlik statüsünde olan başvuru sahibi ve varsa her bir ortak için ayrı ayrı faaliyette olduklarını gösteren resmi kurum/kuruluşlardan (il ticaret müdürlüğü, il dernekler müdürlüğü, ticaret ve sanayi odası vb.) alınmış olan yazı ya da belge)				

6. Başvuru sahibinin vergi dairesince onaylanmış, varsa son 2 mali yıla ait (2023 ve 2024) gelir tablosu ve bilançosu/işletme hesap özeti, yeni işletmeler için ara dönem onaylı Bilanço veya Hesap Özeti, şahıs işletmesi için ise Gelir Vergisi Beyannamesi vb. sunulmuştur.				
7. Başvuru sahibinin çalışan personel sayısını gösteren Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan alınmış onaylı, güncel (program ilan tarihi ve sonrası alınmış) belge veya e-Devlet Kapısından alınmış barkotlu belge sunulmuştur.				
8. 100.000 TL'nin üzerindeki bütçe kalemleri için Teknik Şartname/Şartnameler/Avan Projeler/Keşif Özetleri ve her bir Teknik Şartname için bir adet imzalı kaşeli güncel Proforma Fatura sunulmuştur.				
9. Projenin uygulanacağı yerin mülkiyet durumuna ilişkin belge (Tapu, program ilan tarihinden sonraki 5 yılı kapsayacak Kira Kontratı, Tahsis Sözleşmesi ya da tahsis için başvuru yapıldığına dair kanıtlayıcı belge vb.) sunulmuştur.				
10. Yapım işi içeren projelerde imar durumunu gösterir belge sunulmuştur.				
11. Varsa, projenin uygulanması için mevzuat gereğince ilgili makamlardan alınması gerekli olan her türlü izin, ruhsat, yetki, lisans gibi belgeler (Ör: Kültür Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu izni, ilgili bakanlıklardan izin ve yetki belgeleri vb.) sunulmuştur.				
12. Mikro ve küçük işletmeler için İşletme Sınıfı ve KOBİ Vasfı Belgesi sunulmuştur. (https://edevlet.kosgeb.gov.tr adresinden temin edilebilir.)				
13. Talep edilen destek tutarı, izin verilen asgari destek tutarından düşük değildir. (600.000 TL)				
14. Talep edilen destek tutarı, izin verilen azami destek tutarından yüksek değildir. (2.000.000 TL)				
15. İdari maliyetler öngörülen uygun doğrudan maliyetlerin %2'sini aşmamaktadır.				
16. Talep edilen destek oranı, uygun toplam bütçenin Mikro ve küçük işletmeler için %50 ile %75, Kooperatifler ve üretici birlikleri için %75 ile %90 arasındadır.				

Ön inceleme kapsamında uygunluk kontrolü gerçekleştirilir. Başvuru Sahibinin ve projelerin bu rehberin 2.1.1 ve 2.1.2 bölümlerinde verilen kriterlere uygunluğunun kontrolü aşağıda yer alan listeye yapılır.

UYGUNLUK KONTROL LİSTESİ

Kriterler	Evet	Hayır
1. Başvuru sahibi uygundur.		
2. Başvuru sahibi, (Ajansla daha önceki yıllarda mali destek sözleşmesi imzalamış ise) proje uygulama döneminde değildir ve sözleşmenin sona erdiği tarihi izleyen 1 yıllık süre içerisinde ajansa yeniden başvurmamıştır.		
3. Başvuru sahibi programın ilan tarihinden itibaren en az 6 ay önce kurulmuş, tescil edilmiş ve faaliyettedir.		
4. Başvuru konusu uygundur. (Proje konusu, program öncelik alanlarına dair belirtilen istisna durumların ve kısıtlamaların, dışındadır ve program öncelik ve hedef alanlarından biri ile ilişkilidir Proje konusu rehberin, "Uygun Olmayan Proje Konuları ve Faaliyetler" başlığında sayılan maddele kapsamında değildir.)		
5. Başvuru, rehberde belirtilen limitler dâhilindedir (Asgari Azami Proje Bütçesi, Proje Uygulama Süreleri vb.).		
6. Proje Bütçesi ile Proforma Faturalar uyumludur.		
7. Programın son başvuru tarihine kadar başvuru sahibinin Merkez ya da yasal şubesi TRC3 Bölgesi'nde kurulmuş ve tescil edilmiştir.		
8. KAYS'a yüklenen bütün belgeler geçerlidir.		

Sadece ön incelemeyi geçen başvurular değerlendirme işleminin sonraki safhalarına alınacaktır.

2.3.2. Teknik ve Mali Değerlendirme

Teklif edilen bütçe de dahil olmak üzere başvurular, aşağıda yer alan Değerlendirme Tablosundaki kriterlere göre değerlendirilecektir. Değerlendirmede sırası ile başvuranın mali ve yönetim kapasitesi, proje konusunun programın amaç ve öncelikleri ile ilgililiği, önerilen metodolojinin kalitesi ve geçerliliği, projenin destek sonrası sürdürülebilirliği ile projenin bütçe ve maliyet etkinliği göz önüne alınacaktır.

Değerlendirme tablosu, bölümlere ve alt bölümlere ayrılmıştır. Her alt bölüme, belirlenen aralıklarda puanlar verilecektir. Azami puanı 5 olan örnek için puanlama usulü, aşağıda gösterilmiştir.

1 = çok zayıf; 2 = zayıf; 3 = orta; 4 = iyi; 5 = çok iyi.

Bu değerlendirmenin sonunda projeler, altmış beş (65) ve üzerinde puan alan başvurular başarılı projeler olarak listelenir.¹¹

Başvurular en yüksek puanı alan tekliften başlayarak sıralanır ve destek dağıtımı bu rehberde belirtilen teklif çağrısının toplam bütçesi çerçevesinde söz konusu sıralamaya göre yapılır. Eşit puan alan başarılı projeler bakımından; söz konusu mali destek programında aynı yararlanıcı tarafından sunulan tek proje başvurusu niteliğinde olanlara öncelik verilir. Bu hususta eşitlik olması halinde öncelikle ilgililik bölümü için değerlendirme komitesi üyelerinin verdikleri puanların ortalaması; bunun da eşit olması halinde mali ve operasyonel kapasite bölümünden alınan puanların ortalaması en yüksek olanlar dikkate alınır, bu hususta da eşitlik olması halinde başvuru tarihi ve saati esas alınır.

Proje tekliflerinin destek almaya hak kazanabilmesi için, toplam başarı puanına ek olarak, değerlendirme tablosunda yer alan ilgililik bölümünden en az 18 puan (25 puan üzerinden) alması koşulu aranacaktır.

¹¹ 65 puandan az olmamak kaydıyla ajans tarafından belirlenecek toplam başarı puanı

DEĞERLENDİRME TABLOSU*

Bölüm	Puan
1. Mali ve Operasyonel Kapasite	20
1.1 Başvuru Sahibi, ortakları ve kilit personeli proje yönetimi konusunda yeterli deneyime sahip mi?	5
1.2 Başvuru Sahibi, ortakları ve kilit personeli yeterli teknik uzmanlığa sahip mi? (Ele alınacak konular hakkında yeterli bilgileri var mı?)	5
1.3 Başvuru Sahibi ve ortakları yeterli yönetim kapasitesine sahip mi? (personel, ekipman ve proje bütçesini idare edecek bilgi ve beceri dahil olmak üzere)	5
1.4 Başvuru Sahibi istikrarlı ve yeterli finansman kaynaklarına sahip mi?	5
2. İlgililik	25
2.1 Proje, Teklif Çağrısının hedefleriyle ve bir veya birden fazla önceliği ile ne kadar ilgili?	10
Projenin: - ilişkilendirildiği program önceliği ile projenin faaliyetleri, sonuçları, amaçları, hedef grupları ve bütçesi arasında hiçbir uyum yoksa ya da proje başvuru rehberinde yer alan desteklenmeyecek konulardan birine yönelikse 0 puan, - ilişkilendirildiği 1 (bir) program önceliği ile proje faaliyetleri, sonuçları, amaçları, hedef grupları ve bütçesi arasında uyum varsa uyum düzeyine göre 1-3 arasında puan, - ilişkilendirildiği 2 (iki) program önceliği varsa ve ilişkilendirildiği program öncelikleri ile proje faaliyetleri, sonuçları, amaçları, hedef grupları ve bütçesi arasında uyum varsa uyum düzeyine göre 4-6 arasında puan verilir. - ilişkilendirildiği en az 3 (üç) program önceliği varsa ve ilişkilendirildiği program öncelikleri ile proje faaliyetleri, sonuçları, amaçları, hedef grupları ve bütçesi arasında uyum varsa uyum düzeyine göre 7-10 arasında puan verilir.	10
2.2 Proje, hedef bölge(ler)nin ihtiyaçları ve sorunları ile ne kadar ilgili? (2022 Yılı İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE) kademelerine göre 5. ve 6. kademe ilçelerde uygulanacak proje teklifleri bu bölümden en az 6 puan alabilecektir. 5. ve 6. Kademe dışındaki ilçeler bu bölümden en fazla 6 puan alabilecektir.)	10
2.1 Başvuru sahibi aşağıdaki kriterlerden sağladığı kriter için toplam +5 puan alacaktır: <u>Mikro ve küçük ölçekli işletmeler için:</u> a) Aşağıdaki şartlardan en az birini sağlayan işletmelere ilave 4 puan verilecektir: - Kadınlara/gençlere ait veya hâkim ortaklığı kadınlara/gençlere ait olan işletmeler - Kadınlar/gençler tarafından yönetilen işletmeler - Çalışanlarının %50'sinden fazlası kadın/genç olan işletmeler b) Sahibi kadın ve genç olan işletmeler ile proje ortağı olunması durumunda ilave 1 puan verilecektir. <u>Kooperatif ve üretici birlikleri için:</u> a) Aşağıdaki şartlardan en az birini sağlayan kooperatifler/üretici birliklerine 4 puan verilecektir: - Kadınlar/gençler tarafından yönetilen kooperatifler/üretici birlikleri - Üyelerinin %50'sinden fazlası kadın/genç olan kooperatifler/üretici birlikleri. b) Üyelerinin yüzde 50'sinden fazlası kadın/genç olan kooperatifler/üretici birlikleri ile proje ortağı olunması durumunda ilave 1 puan verilecektir.	5

3. Yöntem	25
3.1 Önerilen faaliyetler uygun mu faaliyet planı açık ve uygulanabilir mi, hedeflerle ve beklenen sonuçlarla uyumlu mu?	5
3.2 Projenin genel tasarımı ne kadar tutarlı? (Özellikle; proje, söz konusu sorunların bir analizini yansıtıyor mu; dış faktörler göz önüne alınmış mı ve bir değerlendirme öngörüyor mu?)	5
3.3 Ortakların projeye katılım ve katkı düzeyi yeterli mi? (Ortak bulunmaması halinde en fazla 3 puan verilecektir.)	5
3.4 Teklifte, projenin sonucuna yönelik objektif olarak doğrulanabilir göstergeler yer alıyor mu?	5
3.5 Projede, devlet desteğine ve görünürlüğüne yeterli önem verilmiş mi?	5
4. Etki ve Sürdürülebilirlik	15
4.1 Projenin kadın, genç ve diğer kırılgan gruplar için istihdam sağlama potansiyeli var mı? - Yeni işler yaratma potansiyeli: 1 yeni istihdam içeren proje tekliflerine 2 puan; 2 ve üzeri yeni istihdam içeren proje tekliflerine 4 puan verilecektir. - Daha iyi işler yaratma potansiyeli: Başvuru sahibinin mevcut personel sayısının en az %5'ine proje faaliyetlerinin yapılabilmesi için gereken eğitimleri alarak, personelinin yeni beceri kazanmasını sağlayacak olan proje tekliflerine 1 puan verilecektir.	5
4.2 Proje potansiyel çarpan etkileri içermekte midir? (proje sonuçlarının yinelenmesi ve daha geniş alanları etkilemesi ile bilgi yayılması dahil olmak üzere)	5
4.3 Teklif edilen projenin beklenen sonuçları sürdürülebilir mi? - Mali açıdan (<i>destek sona erdikten sonra faaliyetler ve yeni istihdam nasıl finanse edilecek?</i>) - Kurumsal açıdan (<i>faaliyetlerin devam ettirilmesine imkan tanıyan yapılar proje sonunda ve takip eden 6 aylık süre içerisinde de devam edecek mi? Projenin sonuçları yerel olarak sahiplenilecek mi?</i>) - Proje sürdürülebilir kalkınmaya ve çevrenin korunmasını dikkate alıyor mu? - Projenin güçlü bir sosyal ve çevresel odak noktası var mı?	5
5. Bütçe ve maliyet etkinliği	15
5.1 Tahmini maliyetler ile beklenen sonuçlar arasındaki oran yeterli mi?	5
5.2 Yapılması öngörülen harcamalar projenin uygulanması için gerekli mi?	5
5.3 Faaliyetlerde ve tahmini maliyetlerde farklı alternatifler değerlendirilmiş mi?	5
EN YÜKSEK TOPLAM PUAN	100

2.3.3. Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirmesi

İşbu program kapsamında desteklenecek tüm projeler, Dünya Bankası'nın çevresel ve sosyal politika ve standartları ile Sogreen Projesi Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesine tabidir. Bu politika ve standartlar ile çerçevenin amacı, proje uygulama sürecinde ortaya çıkabilecek olumsuz risk ve etkileri azaltmak, hafifletmek ve/veya telafi etmeye yönelik önlemleri hayata geçirmektir. Bu kapsamda, teknik ve mali değerlendirme sürecinde başarılı bulunan asıl ve yedek listedeki projeler, çevresel ve sosyal risk düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Yönetim Kuruluna sunulmadan önce Ajans/PUB tarafından bir tarama sürecine tabi tutulacaktır. Bu tarama sürecinin sonucunda;

- Düşük Riskli olarak sınıflandırılan projeler doğrudan Yönetim Kurulu'nun onayına sunulacaktır.
- Orta Riskli olarak sınıflandırılan projeler için "Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı Kontrol Listesi" veya "Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı" hazırlanması gerekmektedir. Bu dokümanlar tamamlanmadığı sürece başvuru sahipleri ile sözleşme imzalanmayacaktır.
- Önemli Risk olarak sınıflandırılan projeler için "Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı" veya

“Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme Raporu” hazırlanması gerekmektedir. Bu dokümanlar tamamlanmadığı sürece başvuru sahipleri ile sözleşme imzalanmayacaktır.

- Yüksek Riskli olarak sınıflandırılan projeler desteklenmeyecektir.

2.4. Değerlendirme Sonucunun Bildirilmesi

2.4.1. Bildirimin İçeriği

Başvuru Sahiplerine, başvurularının sonucuna ilişkin durum KAYS üzerinden ve/veya ajansın gerekli gördüğü hallerde elektronik olarak bildirilecektir.

Başvurunun reddedilmesi veya destek verilmemesi kararı, aşağıda belirtilen gerekçelere dayandırılacaktır:

- Taahhütname, son başvuru tarihinden sonra alınmıştır;
- Başvuru eksiktir veya belirtilen kriterlere uygun değildir;
- Başvuru Sahibi uygun değildir;
- Proje uygun değildir (örneğin teklif edilen projenin program kapsamında olmaması, teklifin izin verilen azami süreyi aşması, talep edilen katkının izin verilen azami katkıdan daha fazla olması vb.);
- Proje, konuyla yeterince ilgili değildir ve/veya Başvuru Sahibinin mali ve işletme kapasitesi yeterli değildir;
- Proje, teknik ve mali açıdan, seçilmiş olan diğer projelere göre daha az puan almıştır;
- Talep edilen destekleyici belgelerin biri ya da birkaçı belirtilen son tarihten önce teslim edilmemiştir;
- Bu Rehberde bulunan herhangi başka bir kritere uyulmamıştır.

Ajansın bir başvuruyu reddetme ya da destek vermeme kararı nihaidir.

2.4.2. Öngörülen Zaman Çizelgesi

Değerlendirme sonuçları hakkında Başvuru Sahiplerini bilgilendirmek için Ajansın planladığı tarih Şubat 2026'dır. Bu tarih kesin olmayıp, proje sayısına göre değişebilecektir.

2.5. Sözleşme İmzalanması ve Uygulama Koşulları

Destek kararını takiben, verilecek destek miktarı ve uygulamaya ilişkin ilke ve kurallar, Başvuru Sahibi ile Ajans arasında KAYS üzerinden imzalayacağı bir sözleşmeye bağlanır.

Sözleşme Daveti Öncesinde Sunulması Gereken Belgeler

- Matbu başvuru formu (1 nüsha ıslak imzalı/mühürlü/kaşeli)
- Damga Vergisi Dekontu/Muafiyet Belgesi
- Mali Kimlik Formu
- Kimlik Beyan Formu
- Mali Kontrol Taahhütname
- İmza Sirküleri (*son 5 yıl içinde alınmış yetkili kişiyi gösterir noter onaylı*)
- Başvuru sahibine ilişkin güncel vergi levhası
- Proje alanına ilişkin mülkiyet durumunu gösterir belge/kira sözleşmesi/tahsis belgesi
- Esnaf ve Sanatkarlar Sicil Gazetesi veya Ticari Sicil Gazetesi

- Oda Kayıt Belgesi veya Faaliyet Belgesi (Kooperatif ya da birlik statüsünde olan başvuru sahibi ve varsa her bir ortak için ayrı ayrı faaliyette olduklarını gösteren resmi kurum/kuruluşlardan (il ticaret müdürlüğü, il dernekler müdürlüğü, ticaret ve sanayi odası vb.) alınmış olan yazı ya da belge)
- Haciz bulunmadığına dair beyannameler
- Güncel SGK ve Vergi Borcu yoktur belgesi
- Türkiye geneli tüm personeli gösterir hizmet dökümü
- Projenin uygulanması için zorunlu izin ve ruhsatlar
- ÇED Görüşü ve Ajans tarafından talep edilmesi durumunda “Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı” veya “Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme Raporu”
- Teminat mektubu (desteğin %10’u)
- Diğer (Ajansın proje özelinde talep edebileceği diğer belgeler)

Yönetmeliğin 7/A maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendinde sınıflandırılan yararlanıcılardan, her bir proje için sözleşmede öngörülen toplam destek miktarının %10’u teminat alınır.

Ajans tarafından teminat olarak kabul edilebilecek değerler şunlardır:

- a) Tedavüldeki Türk parası,
- b) Bankalar veya katılım bankaları tarafından verilen teminat mektupları,

Teminatlar, Ajans tarafından nakit olarak teslim alınamaz. Bunların, yararlanıcının Ajansın bildireceği banka hesap numarasına yatırdığına dair dekontun, sözleşme imzalamaya geldiği zaman ibrazı zorunludur.

Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir. Karma değerlerden oluşan teminatlar Ajans tarafından kabul edilebilir. Teminatlar nihai ödemenin yapılmasını müteakip serbest bırakılır.

Başvuru sahipleri, desteklenmesine karar verilen projelerin ajans tarafından ajans internet sitesinde ilan edilmesinden itibaren on beş işgünü içinde ek bilgi ve belgeleri KAYS’a yükler ve varsa matbu olarak teslim edilmesi gerekenleri Ajansa teslim eder. Sözleşmeler, gerekli belgelerin temininden sonra başvuru sahiplerine beş iş günü içinde KAYS üzerinden yapılacak bildirimi müteakip en geç on iş günü içinde e-imza ile imzalanır. E-imza kullanılamaması durumunda Ajansa başvuru yapılır. Bu süre zarfında ajansa başvurmayan, sözleşme imzalamayacağını yazılı olarak bildiren veya ajans tarafından talep edilen belgeleri zamanında sunmayan başvuru sahipleri söz konusu destekten feragat etmiş sayılır. Aynı süre içerisinde mücbir sebep veya beklenmeyen halden ötürü sözleşme imzalamayacağını bildiren başvuru sahiplerine yirmi iş günü ilave süre tanınabilir. Sunulan belgelerin gerçeğe aykırı yahut KAYS’ta yer alan bilgi ve belgelerden farklı olması durumunda da başvuru sahibiyle sözleşme imzalanmaz. Bunların yerine, öngörülen toplam destek bütçesiyle sınırlı olmak koşuluyla, yedek listede yer alan başvuru sahipleri sözleşme imzalamak üzere en yüksek puanlı projeden başlamak üzere sözleşme imzalamaya davet edilir. Yedek listeden davet usulü bakımından da yukarıdaki hükümler aynen uygulanır.

Sözleşme özellikle aşağıda belirtilen hakları ve yükümlülükleri düzenler:

Kesin destek tutarı: Azami destek tutarı sözleşmede belirtilecektir. Bölüm 2.1.3’te açıklandığı gibi, bu tutar, tahminlere dayalı bir şekilde hazırlanan bütçe çerçevesinde belirlenecektir. Kesin destek tutarı, proje uygulama süresi sona erdiğinde ve nihai rapor sunulduğunda kesinlik kazanacaktır. Mali destek

hiçbir koşulda sözleşmede belirtilen tutarı geçemez, sözleşme tutarını aşan ek ödeme yapılamaz ve yararlanıcı tarafından aynı sözleşme kapsamında ek destek talebinde bulunulamaz.

Hedeflerin gerçekleştirilememesi: Yararlanıcının sözleşme koşullarını yerine getirmemesi halinde Ajans destek tutarını azaltabilir ve/veya o zamana kadar ödenen tutarların tamamen ya da kısmen geri ödenmesini talep edebilir. Nihai ödeme tutarının netleştirilmesi sonrasında yerine getirilemeyen performans göstergeleri / hedefler için nihai destek tutarından sözleşmede yazılmak kaydıyla yüzde 5 oranında kesinti yapılabilir. Ayrıca desteklenen proje veya faaliyet kapsamında, Ajans tarafından istenen bilgi ve belgelerin zamanında ve eksiksiz verilmemesi, izleme ziyaretlerinde uygulama ve yönetim mekanlarına erişimin zorlaştırılması yahut engellenmesi veya projenin sözleşmeye, eklerine ve yürürlükteki mevzuata uygun şekilde yürütülmediğinin tespiti halinde Ajans, ödemeleri durdurabilir ve/veya sözleşmeyi feshederek buna ilişkin mevzuatta ve sözleşmede belirtilen hukuki yollara başvurabilir.

Sözleşmenin değiştirilmesi: Yararlanıcıların projelerini, Ajans ile imzaladıkları sözleşme hükümleri doğrultusunda uygulamaları esastır. Ancak sözleşmenin imzalanmasından sonra projenin uygulamasını zorlaştıracak veya geciktirecek önceden öngörülemeyen ve beklenmeyen durum yahut mücbir sebep söz konusu ise sözleşme tarafların mutabakatı ile uygulamanın herhangi bir safhasında değiştirilebilir ve/veya proje uygulamasının tamamı veya bir kısmı durdurulabilir.

Raporlar: Yararlanıcılar, uygulama sürecinde, projede kaydedilen ilerleme ve gerçekleştirmeleri içeren raporlar sunmak zorundadır. Bunlar; sözleşmede belirtilen dönemlerde sunulacak ara raporlar ve proje uygulama süresinin tamamlanmasını takiben sunulacak nihai rapordan oluşmaktadır. Ayrıca Ajans, yararlanıcıdan ilave bilgi ve belge talebinde bulunabilir.

Ödemeler: Sözleşmede belirtilen süre içerisinde, kabul edilebilir nitelikteki teminat şartının yararlanıcı tarafından yerine getirilmiş olması kaydıyla, destek miktarının %40'ı, yararlanıcıya ait sözleşmede belirtilen banka hesabına ön ödeme olarak aktarılır.

Ajans tarafından ön ödeme sonrasında yapılacak diğer ödemeler, hakediş esasına göre gerçekleştirilir. Buna göre, ön ödeme tutarının ve aynı oranda yararlanıcının eş finansman tutarının usulüne uygun harcadığını gösteren belgelerin ara/nihai raporlarla birlikte Ajansa sunulması, ilgili raporların Ajans tarafından incelenip uygun bulunması ve onaylanmasından sonra; (sözleşmede aksi belirtilmediği takdirde) ara ödemede destek miktarının %40'ı ve son ödemede %20'si destek yararlanıcısının banka hesabına 30 gün içerisinde aktarılır. Yararlanıcı tarafından ilgili raporlar sunulmadan ve usulüne uygun ödeme talebinde bulunulmadan, yararlanıcıya hiçbir ödeme yapılmaz.

Projeye ait kayıtlar: Yararlanıcı, proje uygulanmasına dair tüm hesap ve kayıtları şeffaf bir şekilde tutmakla yükümlüdür. Bu kayıtlar proje tamamlandıktan sonra on yıl süreyle saklanmalıdır.

Denetim: Gerekğinde yapılacak denetimler sırasında yararlanıcı, proje uygulama ve yönetim mekanlarına erişimi zorlaştırmamak yahut engellemek ve talep edilen her türlü bilgi ve belgeyi görevli personele zamanında sunmak zorundadır. Sözleşme hükümleri, Ajans tarafından hem kayıtlar üzerinde hem de yerinde yapılabilecek denetimlere olanak tanıyacaktır.

Ajans, finansman desteği ve faizsiz kredi desteği dışında, mali destek miktarı 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının d bendinde büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idareler için her yıl belirlenen limitin iki katından fazla olan bütün projelerden denetim raporu talep eder. Bu limitin altındaki projelerde kendi belirleyeceği ve başvuru rehberinde belirteceği kriterlere (destek miktarı, yararlanıcın yasal statüsü vs.) göre denetim raporu talep edebilir. Bu denetim Kamu

Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilen bağımsız denetçiler ve bağımsız denetim kuruluşları ile serbest muhasebeci mali müşavirler ve yeminli mali müşavirler tarafından yapılabilir.

<Ajans, finansman desteği ve faizsiz kredi desteği dışında, destek miktarı 1.600.732—TL’nin üzerinde olan bütün projelerden denetim raporu talep eder. Bu limitin altındaki projelerde kendi belirleyeceği ve başvuru rehberinde belirteceği kriterlere (destek miktarı, yararlanıcın yasal statüsü vs.) göre denetim raporu talep edebilir. Bu denetim Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurum tarafından yetkilendirilen bağımsız denetçiler ve bağımsız denetim kuruluşları ile serbest muhasebeci mali müşavirler ve yeminli mali müşavirler tarafından yapılabilir. Projelerin denetimi ajans tarafından da yaptırılabilir. Bu durumda denetim maliyeti proje bütçesinde yer almaz. Ajans kamu kurum ve kuruluşlarını dış denetim kuralından muaf tutabilir.>

Tanıtım ve Görünürlük: Yararlanıcılar ve yükleniciler, hizmet, mal alımı ve yapım işleri faaliyetlerinde Ajansın sağladığı mali desteği ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının genel koordinasyonunu görünür kılmak ve tanıtmak için proje uygulama süresi ve takip eden 3 yıllık denetim süresi boyunca Ajansın internet sitesinde (www.dika.org.tr) yayımlanan “tanıtım ve görünürlük rehberine” uygun olarak gerekli önlemleri alır.

Satın Alma İşlemleri: Proje kapsamında yapılacak tüm satın almalarda Kalkınma Ajansları mevzuat hükümleri ile uyumlu olması koşuluyla SoGreen Finansal Destek Rehberinde yer alan ticari uygulamalar (commercial practices) geçerli olacak olup Dünya Bankasının temel satın alma prensipleri olan paranın karşılığı, ekonomiklik, dürüstlük, amaca uygunluk, verimlilik, şeffaflık ve hakkaniyet ilkelerine riayet edilmelidir.. Yararlanıcıların ihalelerinde Ajans, proje bütçesinin büyüklüğü, satın alma yapacak yararlanıcının kurumsal kapasitesi gibi hususları göz önünde bulundurarak gözlemci olarak katılabilir. Ancak, ajansın talep etmesi halinde, yararlanıcı, bu ihalelerde satın alma sürecine dair tüm bilgi ve belgeleri eksiksiz şekilde paylaşmakla yükümlüdür.

Yürütülen programlar kapsamında alımı desteklenen alet, teçhizat, yazılım, malzeme ve sistemler ile yapımı gerçekleştirilen tesislerin mülkiyeti ve bunlar üzerindeki fikri mülkiyet hakları yararlanıcıya aittir. Yararlanıcının, sözleşme kapsamında sağlanmış tesis, makine, ekipman, teçhizat ve diğer malzemelerin, genel sekreterin gerekçeli ve yazılı izni olmaksızın proje süresince ve projenin tamamlanmasından itibaren üç yıl süreyle üzerinde üçüncü kişi lehine aynı ya da şahsi hak tesis edemeyeceği ve projede belirtilen iş yeri dışında kullanamayacağı, aksi halde destek miktarının iki katı tutarında ajansa tazminat ödeyeceği hususu sözleşmede yer alır.

3. EKLER

- EK A1:** Başvuru Formu
- EK A2:** Teknik Şartname
- EK B :** Bütçe (Excel Formatında B1-B2-B3)
- EK C :** Mantıksal Çerçeve
- EK D :** Projede Yer Alan Kilit Personelin Özgeçmişleri
- EK E :** Standart Sözleşme Paketi
- EK F:** Program Performans Göstergeleri
- EK G:** Genç ve Kadın Çalışan Sayısı Beyanı